

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Pohledávky v účetnictví a v daních

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Marcela TURKOVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: prof. Ing. Libuše MÜLLEROVÁ, CSc.

Znojmo, 2017

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Pohledávky v účetnictví a v daních vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příloženém seznamu použité literatury.

V Praze .....

Marcela Turková

Poděkování:

Zde bych ráda poděkovala své vedoucí práce prof. Ing. Libuši Müllerové CSc. za pomoc při zpracování bakalářské práce, za odbornou konzultaci, poskytnuté rady a všeobecná doporučení.

Další poděkování patří paní jednatelce Ing. Marii Kazdové a hlavní účetní paní Marii Bitterové, které mi pomáhaly při realizaci mé bakalářské práce. Dále jim děkuji za poskytnutou podporu.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Marcela TURKOVÁ
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Účetnictví a finanční řízení podniku
Název	Pohledávky v účetnictví a v daních
Název (v angličtině)	Receivables in accounting and taxes

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Porovnat S.R.O s FO a jejich pohled na vymáhání pohledávek. Zjistit využívání kvalit programu oproti ručnímu systému. Srovnání cenových nákladů pohledávek několika způsoby.

Postup práce:

1. Pohledávka dle občanského práva
2. Pohledávky v účetnictví, účetní OP k pohledávkám
3. Pohledávky v daních, daňové OP k pohledávkám
4. Zajištění pohledávek (zálohy, faktoring, forfaiting)
5. Vymáhání pohledávek

Metody: literární rešerše, deskripce, analýza

Rozsah práce: 40 - 55

Seznam odborné literatury:

1. BAŘINOVÁ, Dagmar. *Pohledávky*. 3 rozš. vyd. Praha: Grada, 2007, 135 s. ISBN 978-80-247-1816-3.
2. BÖHM, Arnošt. *Pojištění pohledávek v mezinárodním obchodě*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2009, 151 s. ISBN 978-80-7431-004-1.
3. DRBOHLAV, Josef a Tomáš POHL. *Pohledávky z právního účetního a daňového pohledu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika 2011 s. ISBN 978-80-7357-599-1.
4. PERTHEN, Ervín. *Správa a vymáhání pohledávek v praxi*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2015, 79 s. ISBN 978-80-7478-952-6.

Datum zadání bakalářské práce: duben 2016

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2017

Marcela TURKOVÁ
student

prof. Ing. Libuše MÜLLEROVÁ, CSc.
vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
garant studijního oboru

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
rektorka SVŠE Znojmo

ABSTRAKT

Tématem bakalářské práce jsou pohledávky v účetnictví a v daních. Teoretická část se zabývá pohledávkami obecně. Popisuje jak hledisko daňové, tak hledisko účetní. Jsou zde také rozebírány pohledávky po lhůtě splatnosti, tvorba opravných položek k těmto pohledávkám a odpis pohledávek. V praktické části jsou uvedeny pohledávky vybrané firmy. Největší prostor je věnován správné tvorbě opravných položek a upozorňuje se na daňové dopady dlužníků v insolventci. Další část popisuje situaci, týkající se vymáhání pohledávek. Hlavním cílem této práce je navrhnout doporučení firmě, jak efektivně předejít pohledávkám po lhůtě splatnosti a na základě zjištěných nedostatků možný návrh postupu k efektivnějšímu řešení této důležité oblasti.

Klíčová slova: pohledávky, opravné položky, odpis pohledávek, insolvence

ABSTRACT

The topic of the bachelor thesis is receivables from the accounting as well as tax point of view. The theoretical part deals with receivables in general. It describes both the tax and accounting aspects. It also deals with overdue receivables, creating value adjustments to these receivables and their write-off. The practical part presents receivables of the selected company. It focuses on creating the value adjustments correctly and points out the tax impact of the insolvent debtors. The following part describes the situation regarding debt collection. The main aim of this paper is to propose a recommendation to the company on how to efficiently prevent overdue receivables, and based on the identified deficiencies, suggest a prospective, more effective solution to this important area.

Key words: receivables, value adjustments, write-off of receivables, insolvency

Obsah

1	ÚVOD.....	10
2	CÍL PRÁCE A METODIKA.....	11
3	TEORETICKÁ ČÁST	12
3.1	Pohledávka dle občanského práva	12
3.2	Důvod vzniku pohledávky	13
3.2.1	Platnost smlouvy	13
3.2.2	Ocenění.....	14
3.2.3	Staré a nové pohledávky.....	14
3.3	Opravné položky k pohledávkám	15
3.3.1	Opravné položky ke každé pohledávce	17
3.3.2	Účetní a daňové opravné položky	18
3.3.3	Zásadní odlišnosti daňových a účetních opravných položek k pohledávkám....	18
3.4	Zákon č. 539/1992 sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů.....	19
3.4.1	Zákon č. 539/1992 sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů ve znění do 31. 12. 2013	19
3.4.2	Zákon č. 539/1992 sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů ve znění od 1. 1. 2015	21
3.5	Odpis pohledávky	23
3.5.1	Jednorázový odpis pohledávek.....	25
3.5.2	Mimosoudní vymáhání	27
3.5.3	Soudní vymáhání	27
3.5.4	Pojištění pohledávek.....	28

3.6	Pohledávky za dlužníky v insolvenčním řízení	30
3.7	Shrnutí teoretické části.....	32
4	PRAKTICKÁ ČÁST	33
4.1	Základní údaje o firmě.....	33
4.2	Pohledávky ve společnosti.....	34
4.2.1	Vznik a evidence pohledávek	35
4.2.2	Faktura za nájem.....	38
4.2.3	Faktura za porce.....	38
4.2.4	Faktura za odběr surovin a žetony	39
4.3	Pohledávky dle splatnosti	39
4.4	Opravné položky.....	41
4.4.1	Příklad č. 1	45
4.4.2	Příklad č. 2.....	46
4.5	Odpis pohledávek	47
4.5.1	Příklad č. 3.....	48
4.5.2	Příklad č. 4.....	48
4.5.3	Příklad č. 5.....	49
4.5.4	Příklad č. 6.....	50
4.6	Splátkový kalendář	51
4.6.1	Příklad splátkového kalendáře.....	51
4.7	Pohledávky v insolvenčním řízení.....	52
4.8	Společnosti na vymáhání pohledávek.....	56

4.9	Doporučení firmě	59
4.10	Závěr.....	60
5	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	62
6	SEZNAM TUBULEK A OBRÁZKŮ	64
6.1	Tabulky	64
6.2	Obrázky.....	65
6.3	Grafy	65
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	65
8	SEZNAM PŘÍLOH	66
9	PŘÍLOHY	67

1 ÚVOD

Téma bakalářské práce jsem si vybrala, protože se s tímto problémem setkává každá firma téměř denně. Proč taková spousta společností neplatí? Možná je to proto, že firmy peníze nemají nebo, že také nechtějí. Anebo je to také možnost, že ani jim neplatí odběratelé včas. Čím dál víc společností platí své závazky až po několikáté výzvě, nebo po hrozbě právníků.

Bakalářská práce se skládá ze dvou hlavních částí. První část je teoretická a druhá část je praktická. V teoretické části popisuji pohledávky obecně a také jak vytvořit opravné položky dle zákona. Největší pozornost věnuji tématu, jak vymáhat pohledávky a zodpovědnosti obchodních zástupců s výběrem odběratelů. Upozorňuji na správnost vytváření smluv, které jsou důležité v případě vymáhání pohledávek u soudu.

Výše a rychlost placení faktur má vliv na naši společnost. V dnešní době se firma snaží chránit vlastní peníze a upozorňuje na penále v případě nezaplacení. Každá společnost by měla vést přehledný systém pohledávek, aby účetnictví zobrazovalo věrnou a poctivou skutečnost.

Nemalou pozornost také věnuji firmě, která nám pomáhá s neplatiči. Naše hlavní účetní říká, že když firma na vymáhání pohledávek upomene neposlušného odběratele, tak odběratel zaplatí mnohem rychleji. Samozřejmost je, že tahle firma to nedělá zadarmo, proto to naše společnost využívá jako poslední možnost.

Problém pohledávek po splatnosti budu řešit v praktické části, kde firma vytvářela opravné položky účetní a daňové. Vybrala jsem dvě firmy Š & Sch., s.r.o. a COFFEEBREAK s.r.o. v jedné z nich pracuji už druhým rokem. Jedná se o partnerství mezi dvěma firmami a jsou společností s ručením omezením. Jejich hlavní činností je pronájem automatů na kávu, jejich doplňování a péče s tím spojená.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Cíl práce

Cíl bakalářské práce spočívá ve vysvětlení pojmů a popsání minulého a současného stavu pohledávek.

Dílčím cílem mé bakalářské práce je popsat současný stav pohledávek ve firmě, kde pracuji. Popsat současný přístup k pohledávkám a závazkům a způsob vymáhání pohledávek po splatnosti. Hlavním cílem je zhodnotit tento přístup a na základě zjištěných nedostatků případně navrhnout firmě lepší, efektivnější postup při řešení této důležité oblasti.

Metodika

V první části se zaměřuji na teoretickou část, kde definuji pohledávky z hlediska účetního a daňového. K tomu využívám poznatky z odborné literatury uvedené v seznamu použitých zdrojů.

Druhý díl se věnuje praktické části. Proto jsem využila poskytnuté podklady firmy a veřejné internetové odkazy. Na základě těchto podkladů jsem udělala analýzu. Pro přehlednost jsem použila grafy, tabulky a obrázky.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Pohledávka dle občanského práva

V první kapitole vysvětluji ekonomické pojmy související s pohledávkami. Dále jak obecně pohledávka vzniká a z čeho může vycházet.

Pohledávka z obchodního styku je vlastně obchodní úvěr, který poskytuje prodávající kupujícímu. Vzniká umožněním odkladu platby za dodané výrobky a služby.

Podle Drbohlava a Pohla (2011, s. 17) „je pohledávka v právu vysvětlena jako právo, které vzniká jednomu účastníku vůči druhému.“ Účastníci se nazývají dlužník a věřitel.

Dlužník je osoba, která má povinnost plnit závazek vůči věřiteli. Oproti dlužníkovi je věřitel, který má oprávnění požadovat plnění po dlužníkovi. (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 17)

Pohledávka vzniká z různého důvodu. Nejběžnější příčinou je vznik pohledávky z právního vztahu na základě smlouvy. Smlouva je dvoustranný i vícestranný právní úkon, kdy věřitel má na jedné straně právo od dlužníka obdržet určité plnění a dlužník má povinnost vůči věřiteli mu toto plnění poskytnout. Každá strana je tedy zároveň dlužníkem a věřitelem. Pohledávka je splatná a zároveň vzniká povinnost dlužníka tuto pohledávku uspokojit. Splatnost používáme pro pohledávky jak peněžité, tak i nepeněžité. Pokud dlužník neuspokojí věřitele, tak věřitel může vymáhat plnění např. soudní cestou. (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 17)

V každé publikaci existují různé definice pohledávek. Podle Vondrákové (2011, s. 3) „pohledávka představuje právo věřitele požadovat po dlužníkovi určité plnění. Se splatností pohledávky vzniká věřiteli nárok, tj. právo vymáhat dluhované plnění u příslušného státního orgánu. Dlužníkovi současně vzniká tomu odpovídající povinnost dlužné plnění uskutečnit.“

3.2 Důvod vzniku pohledávky

Pohledávka vzniká, když je dlužník povinen věřiteli něco dát, něco vůči němu konat, něčeho se zdržet nebo něco trpět, a věřitel je oprávněn uvedená plnění od dlužníka požadovat. (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 17)

Pohledávky rozdělujeme na dlouhodobé a krátkodobé. Krátkodobé pohledávky mají v okamžiku, ke kterému je sestavena účetní závěrka, dobu splatnosti kratší než jeden rok. Toto členění má návaznost na vykazování pohledávek v rozvaze.

3.2.1 Platnost smlouvy

Pohledávka vzniká na základě uzavřené smlouvy.

„Smlouva nesmí být uzavřena v rozporu se zákonem ani nesmí jeho účel obcházet.“ (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 20)

„Účtová osnova vymezila pro pohledávky účtovou třídu 3-Zúčtovací vztahy bez ohledu na to, zda je pohledávka krátkodobá nebo dlouhodobá. Podle potřeb účetní jednotky se můžou používat analytické účty. Pro pohledávky z obchodních vztahů je v účtové osnově vymezena účtová skupina 31-Pohledávky. Jedná-li se o pohledávku za odběrateli obecně, je používán účet 311-Odběratelé. Rovněž se zde účtují poskytnuté zálohy (účet 314-Poskytnuté provozní zálohy), a poskytnuté eskontní směnky vůči bance (účet 313-Pohledávky za eskontované cenné papíry). Na rozdíl od těchto pohledávek se v účtové skupině 35-Pohledávky za společníky zachycují pohledávky za společníky či účastníky sdružení sdruženými ve společnosti. Účtová skupina 37-Jiné pohledávky a závazky se používá např. při prodeji obchodního závodu nebo jeho části, popřípadě nájmu podniku. Také zde můžeme najít pohledávku za náhradu škody či manka za odpovědnou osobou.“ (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 22)

„Co ve 3. účtové třídě nenajdeme, jsou pohledávky z titulu poskytnutí zálohy na dodávku dlouhodobého hmotného nebo nehmotného majetku. Ty se účtují na vrub účtové skupiny 05- Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek. Stejně tak zde nejsou poskytnuté pohledávky za nakupované zásoby, které se účtují v účtové skupině 15-Pohledávky za zásoby.“ (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 22)

3.2.2 Ocenění

Podle § 25 odst. 1 písm. Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví se oceňují pohledávky při vzniku jmenovitou hodnotou, při nabytí za úplatou nebo vkladem pořizovací cenou. Jednoduše řečeno to znamená, že je to cena, za kterou byl majetek pořízen a náklady s tím spojené. Prováděcí vyhláška č. 500/2002 Sb. v § 50 upřesňuje, že součástí pořizovací ceny pohledávek jsou přímé náklady s pořízením související, například náklady na znalecké ocenění nakupovaných pohledávek, odměny právníkům a provize. (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 23)

Pohledávky, které účetní jednotka nabyla a určila k obchodování, podle § 27 odst. 1 písm. f) Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví se oceňují reálnou hodnotou. Změny reálné hodnoty se účtují jako finanční náklad nebo finanční výnos. (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 23)

3.2.3 Staré a nové pohledávky

Dodnes se mluví o tzv. starých a nových pohledávkách. Zákon o daních z příjmu umožnil v roce 1995 poplatníkům s podvojným účetnictvím pohledávky vzniklé před 31. prosincem 1994 postupně odepisovat do daňových výdajů a to bez ohledu zda to byly promlčené, či nepromlčené. „Nejprve to bylo ročně nejvýše 10% a od roku 1998 to bylo ročně nejvýše 20% z neuhrazené části hodnoty pohledávky.“ (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 26)

To bylo možné využít až do konce roku 2007.

3.3 Opravné položky k pohledávkám

Podle Levové (2015) se „opravné položky k pohledávkám dělí na:

- 1) účetní,
- 2) daňové neboli zákonné.

Tvorba účetní opravné položky na vrub nákladů není daňově účinná; účtuje se do nákladů, na stranu Má Dáti účtu 559 - Změna stavu opravných položek souvztažně se stranou Dal účtu 391-Opravné položky k pohledávkám. Rozpuštění nebo snížení účetní opravné položky je účtováno na stranu Dal téhož nákladového účtu a dochází k němu v okamžiku, kdy pomine důvod pro její existenci (při úhradě, postoupení nebo zániku pohledávky).“

Obecně opravná položka slouží k zachycení změny v ocenění majetku v případě, kdy se u něj jedná o přechodné snížení hodnoty. Lze ji tvořit k dlouhodobému hmotnému a nehmotnému majetku, ale i k zásobám a pohledávkám. Na ty k pohledávkám se nyní zaměřím.(Levová, 2015)

„Pohledávka, která je po splatnosti, ztrácí na své hodnotě. S postupujícím časem se snižuje šance, že bude ze strany zákazníka uhrazena. Takováto pohledávka představuje určité riziko, které je třeba do účetnictví promítnout, a to se děje právě pomocí opravných položek k pohledávkám. Přechodný charakter snížení hodnoty nezaplacené pohledávky je dán tím, že ještě existuje šance, že do uplynutí promlčecí lhůty bude pohledávka zcela splacena. V případě, kdyby byla pohledávka již promlčena, je šance na vymožení dlužné částky prakticky nulová a snížení hodnoty pohledávky by tedy bylo spíše trvalé. Pak by nedošlo k tvorbě opravné položky, ale proběhlo by odepsání pohledávky (samozřejmě současně s rozpuštěním již vytvořené opravné položky, která by již neměla své opodstatnění).“ (Levová, 2015)

Podle Drbohlava a Pohla (2011, s. 27): „Výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmu jsou podle § 24 odst. 2 písm. i) Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, jen ty opravné položky, jejichž způsob tvorby a výši stanoví zvláštní zákon, jimž je v tomto případě Zákon č. 539/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů.“

Tvorba zákonných opravných položek není povinná, je to možnost poplatníka snížit svůj daňový základ. Tohoto snížení, se ale pak nelze domáhat později. (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 27) § 2 odst. 2 Zákon č. 539/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základů daně z příjmů

„Opravné položky vymezené v tomto zákoně, vytvořené k rozvahové hodnotě nepromlčených pohledávek splatných po 31. prosinci 1994 a zaúčtované podle zvláštního právního předpisu nebo pohledávek vedených v prokazatelné evidenci podle § 3 odst. 3. Pro účely tohoto zákona se rozvahovou hodnotou pohledávky rozumí jmenovitá hodnota nebo pořizovací cena pohledávky zaúčtovaná na rozvahových účtech poplatníka bez vlivu změny reálné hodnoty (oceňovacího rozdílu), nebo vedená v prokazatelné evidenci podle § 3 odst. 3. Není-li tímto zákonem výslovně stanoveno jinak, opravné položky lze tvořit pouze k pohledávkám, o kterých bylo při jejich vzniku účtováno ve výnosech, a takto vzniklý příjem nebyl podle zvláštního právního předpisu příjmem osvobozeným od daně z příjmu nebo nezahrnovaným do základu daně z příjmu nebo zahrnovaným do samostatného základu daně z příjmu, nebo základu daně pro zvláštní sazbu daně. Není-li tímto zákonem výslovně stanoveno jinak, opravné položky se netvoří k pohledávkám vzniklým z titulu cenných papírů a ostatních investičních nástrojů, úvěru, půjček, ručení, záloh, plnění ve prospěch vlastního kapitálu, úhrady ztráty společnosti, smluvních pokut a úroků z prodlení, poplatků z prodlení, penále a jiných sankcí ze závazkových vztahů, k pohledávkám nabytým bezúplatně a k souboru pohledávek.“ (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 28)

Rozvahovou hodnotu pohledávky je hodnota pohledávky zaúčtovaná bez vlivu změny reálné hodnoty nebo vedena podle § 3 odst. 3. Abychom mohli vytvořit opravné položky, pohledávka musí být v majetku poplatníka a to na rozvahových účtech, ale nikoliv na podrozvahových účtech (zde zachycujeme odepsané pohledávky). Plátce DPH zachycuje celé pohledávky včetně DPH. (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 29)

Je třeba upozornit na nakoupené pohledávky, kdy postupník může tvořit opravné položky k rozvahové hodnotě pohledávky pouze za předpokladu, že uhradil její pořizovací cenu. Nezruší se pouze v případě nabytí pohledávek při přeměně společnosti. (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 30)

3.3.1 Opravné položky ke každé pohledávce

„Je obecně známé, že pro tvorbu zákonné opravné položky zdaleka nestačí jen skutečnost, že pohledávka je po splatnosti. Naopak, první, co s naším „seznamem“ pohledávek po splatnosti uděláme, je to, že vyloučíme pohledávky, které jsou k tvorbě zákonné opravné položky nezpůsobilé. To ovšem neplatí pro účetní opravné položky, které se naopak k těmto pohledávkám tvořit musí. Kde je možné hledat seznam nezpůsobilých pohledávek? To je právě kámen úrazu, že na mnoha místech Zákona o rezervách. Není nic horšího, než se dále složitě zabývat pohledávkou, která měla být ze zkoumání vyloučena už na samém počátku. Seznam nevhodných pohledávek je oceněn-i v případě daňového odpisu pohledávek. Zákon o rezervách vymezuje v § 2 absolutní zákaz tvorby jakýchkoliv zákonných opravných položek (a to i v souvislosti s insolvencí) k pohledávkám vzniklým z titulu: (Pilařová, 2011)

- úvěrů a půjček,
- ručení (s výjimkou ručení za celní dluh),
- záloh,
- smluvních sankcí (pokut, poplatků z prodlení, penále a jiných sankcí ze závazkových vztahů),
- cenných papírů a ostatních investičních instrumentů,
- plnění ve prospěch vlastního kapitálu,
- úhrady ztráty společnosti.

Opravné položky se také nevytvářejí k pohledávkám vzniklým po 1. 1. 2004 za předpokladu, že se jedná o pohledávky:

- u kterých nebylo účtováno při vzniku pohledávky ve výnosech,
- s nimiž související příjem byl od daně osvobozen,
- s nimiž související příjem byl příjmem nezahrnutým do základu daně,
- s nimiž související příjem byl příjmem nezahrnutým do samostatného základu daně,
- s nimiž související příjem nebyl součástí základu daně pro samostatnou sazbu daně,
- které byly nabyty bezúplatně“

3.3.2 Účetní a daňové opravné položky

Důležité je při oceňování majetku a závazků ke konci rozvahového dne, kdy se mají podle § 25 odst. 3 Zákon č.563/1991 Sb., o účetnictví předpokládat všechna rizika a možné ztráty, které jsou účetní jednotce známy do okamžiku sestavení účetní závěrky. Postup a tvorbu opravných položek upravuje § 55 vyhlášky č. 500/2002 Sb. „Na vrub nákladů se účtuje opravná položka, která se sníží nebo zruší vyúčtováním ve prospěch nákladů,“ (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 31)

„Účetní opravné položky jsou podle § 25 odst. 1 písm. v) Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů nedaňovým nákladem. Kromě toho lze vytvářet i daňově uznatelné opravné položky a to podle § 24 odst. 2 písm. i) Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.“ (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 31)

„Účetní opravné položky se tvoří na základě interní podnikové směrnice, která stanoví dobu pohledávek po splatnosti a výši tvorby účetních opravných položek, a to dle rozhodnutí účetní jednotky. Tvorba účetních opravných položek je důležitým nástrojem pro dodržení zásady opatrnosti. Výše opravné položky odráží riziko vyplývající z možného neuhrazení pohledávky.

Daňové opravné položky se tvoří podle Zákona o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Účtování zákonných opravných položek probíhá na účtu 558 - Změna stavu zákonných opravných položek, který je zahrnován do základu daně pro výpočet daně z příjmů. V zákoně jsou stanoveny závazné podmínky, za nichž je možné opravné položky tvořit a současně i maximální částka, v níž je možné opravné položky vytvořit jako daňově účinný náklad.“ (Levová, 2015)

3.3.3 Zásadní odlišnosti daňových a účetních opravných položek k pohledávkám

Mezi účetními a daňovými opravnými položkami je zásadní rozdíl. Účetní opravné položky k pohledávkám slouží k zachycení věrného obrazu účetnictví a jsou nástrojem uplatňování zásady opatrnosti. Vyznačují v dané chvíli co možná nejobjektivnější hodnotu pohledávky a zároveň zachycují stav mezi věřitelem a dlužníkem. Účetní jednotka musí zachycovat změny opravných položek a postupně rozpouštět nebo vytvářet nové.

Je to snaha o tzv. poctivý obraz, ale do značné míry je to subjektivní. (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 32)

Proti tomu jsou daňové opravné položky právem, nikoliv povinností. Smyslem je vytvořit podmínky, za kterých se mohou uplatňovat daňové náklady, a pokud možno vyloučit prostor pro subjektivní posuzování. Pokud by totiž daňové předpisy umožnily převzetí nákladů, spojených s tvorbou účetních opravných položek do daňových nákladů, mohlo by to mít nebetyčné dopady pro účetnictví i pro výběr daní. Účetnictví by nám nemuselo zaručovat věrnost a poctivost. (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 32)

Promlčení a prekluze

Čas utíká všude a dokonce i v pohledávkách a závazcích; i zde je vymezeno, kdy je pohledávka splatná. To znamená, že existuje stanovený čas, kdy má dlužník plnit vůči věřiteli. (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 33)

3.4 Zákon č. 539/1992 sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů

3.4.1 Zákon č. 539/1992 sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů ve znění do 31. 12. 2013

Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. 12. 1994 (§ 8 a)

„Zákon č. 539/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů umožňuje v § 8a poplatníkům, kteří vedou účetnictví, vytvářet opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. prosinci 1994.

Paragraf 2 v odstavci 2 uvádí, k jakým pohledávkám nelze vytvářet opravné položky.

Opravné položky také nelze tvořit k těmto pohledávkám: (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 51)

- které již byly odepsány na vrub výsledku hospodaření,
- za společníky, akcionáři, členy družstev za upsaný vlastní kapitál,
- mezi spojenými osobami vymezeným v ZDP,
- mezi kapitálové spojené osoby,

přítom „U pohledávek vzniklých do konce roku 2013 se bude postupovat na základě přechodných ustanovení Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, dle zákona platného do konce roku 2013.

1. Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám, jejichž rozvahová hodnota v okamžiku vzniku nepřesáhla částku 200 000 Kč, může vytvářet poplatník, pokud od konce sjednané doby splatnosti pohledávky uplynulo více než 6 měsíců, až do výše 20 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,

– vyšší opravné položky se mohou vytvářet, jen když se poplatník ohledně těchto pohledávek soudí,

– takové opravné položky nelze vytvářet za spojenou osobou.“ (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 54)

Vyšší tvorba opravných položek za předpokladu, že od konce sjednané lhůty splatnosti uplynulo více než: (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 55)

- 12 měsíců, až do výše 33 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky
- 18 měsíců, až do výše 50 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky
- 24 měsíců, až do výše 66 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky
- 30 měsíců, až do výše 80 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky
- 36 měsíců, až do výše 100 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky.

2. „Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám, jejichž rozvahová hodnota v okamžiku vzniku je vyšší než 200 000 Kč, může vytvářet poplatník, jen pokud se soudí (bylo-li ohledně těchto pohledávek zahájeno soudní, správní či rozhodčí řízení a poplatník se ho řádně účastní).“ (Drbohlav a Pohl, 2011, s. 56)

– takové opravné položky nelze vytvářet za spojenou osobou.

Zde budou uvedeny dva příklady dle výše uvedených pravidel.

Příklad č. 1

Poplatník eviduje pohledávku v hodnotě 10 000. Od doby splatnosti uplynulo déle než 6 měsíců a poplatník pohledávku soudně (ani jiným obdobným způsobem) nevymáhá.

Postup:

Poplatník může vytvořit opravnou položku (daňový náklad) do výše 2 000 (MD 558/D 391). Až do výše 8 000 pak může tvořit účetní opravnou položku (MD 559/D 391).

Opravné položky nelze tvořit u pohledávek vzniklých za společníky, akcionáře, členy družstev za upsané vlastní jmění, u pohledávek vzniklých mezi spojenými osobami vymezenými v § 23 odst. 7 zákona o daních z příjmů a mezi osobami blízkými.

Opravné položky se zruší, pokud pominou důvody pro jejich existenci nebo pokud pohledávka, k níž byla opravná položka vytvořena, se promlčí, anebo když nastanou důvody, za nichž se odpis pohledávky považuje za daňový náklad (§ 24 odst. 2 písm. y, Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů).

Příklad č. 2

Poplatník eviduje pohledávku v rozvahové hodnotě 12 000. K pohledávce vytvořil zákonnou opravnou položku 2 400 a účetní opravná položka 9 600 Kč. Dojde k promlčení pohledávky.

Postup:

Při promlčení pohledávky musí poplatník opravné položky zrušit 2 400 (MD 391/D 558), 8 000 (MD 391/559) a pohledávku odepsat (MD 546/311).

3.4.2 Zákon č. 539/1992 sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů ve znění od 1. 1. 2015

„Důležitou změnou, která se objevuje ve znění zákona platného od 1. 1. 2015, je snížení doby u § 8a odst. 1 písm. b) na 30 měsíců.

Nově tedy můžeme vytvářet opravné položky k nepromlčeným pohledávkám, jejichž tvorba je výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, ke kterým nejsou vytvářeny

opravné položky podle § 5 a § 5a za podmínky, že od konce sjednané doby splatnosti pohledávky uplynulo více než:

- 18 měsíců, až do výše 50 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- 30 měsíců, až do výše 100 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky.

Důvodem pro zkrácení doby z 36 měsíců na 30 měsíců je úprava promlčecí lhůty v novém občanském zákoníku (Zákon č. 89/2012 Sb.), který podle § 629 u závazkových vztahů vzniklých po 1. 1. 2014 sjednocuje promlčecí lhůtu na tři roky (oproti čtyřem letům, což byla promlčecí lhůta, která platila před rokem 2014 podle již neplatného obchodního zákoníku).

Pokud by v Zákoně o rezervách zůstala původní doba 36 měsíců, nešlo by uplatnit 100 % opravné položky, neboť po 36 měsících nastává okamžik, kdy se tato pohledávka stává promlčenou. Reálně by se nepoužitelnost této úpravy projevila až v roce 2017, nicméně k úpravě dochází již nyní, od roku 2015, zkrácením druhého pásma na 30 měsíců.

Pro pohledávky splatné přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona použijeme § 8a ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Nicméně pokud se tyto pohledávky staly splatné od 1. 1. 2014, lze použít ustanovení § 8a již ve výše uvedeném znění platném od 1. 1. 2015“ (Truhlářová, 2015)

Zákon č. 539/1992 sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů §8c:

Opravné položky k malým pohledávkám.

Podmínky tvorby opravné položky: (KÖNIGOVÁ, 2014)

- rozvahová hodnota pohledávky bez příslušenství v okamžiku jejího vzniku nepřesáhla 30 000 Kč,
- od konce sjednané doby splatnosti uplynulo nejméně 12 měsíců,
- celková hodnota pohledávek vzniklých vůči témuž dlužníkovi, u nichž uplatňujeme tento postup, nepřesáhne za dané období 30 000 Kč,
- tvorba OP až do výše 100 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky (bez příslušenství), nelze vytvářet za spojenou osobou “

3.5 Odpis pohledávky

„Odpis pohledávky znamená její odúčtování z rozvahových účtů na vrub nákladů (např. na účet 546-Odpis pohledávky). Neznačená to ale, že odepsaná pohledávka zcela z účetnictví zmizí. Pouze se již nebude objevovat v rozvaze v rámci účetní závěrky, ale povinností účetní jednotky je evidovat odepsané pohledávky nadále na účtech podrozvahových (u podnikatelských subjektů v rámci účtových skupin 75 až 79, zápis do podrozvahy proto můžeme provést např. MD 751 – Odepsané pohledávky/D 799-Vyrovnávací účet podrozvahy). Podrozvahové účty slouží víceméně pro interní potřebu účetní jednotky a v sestavách účetní závěrky se jejich zůstatky neobjevují.

Z daňového hlediska nás bude přirozeně zajímat daňová uznatelnost. Bohužel, Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v současnosti příliš možností nedává. Daňově uznatelná bude částka účtovaná do nákladů pouze v případě, že jsou splněny podmínky dané § 24 odst. 2 písm. y) Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.“ (Brychta, 2009)

Obecné podmínky, které je nutné podle § 24 odst. 2 písm. y) Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů současně splnit, aby mohl být odpis pohledávky daňovým nákladem, jsou následující:

- týká se poplatníků, kteří vedou účetnictví,
- pohledávka byla při vzniku účtována ve výnosech,
- jednalo se o zdanitelný příjem, který nebyl od daně osvobozen.

Obdobně se ustanovení použije i v případě, že pohledávka byla zdaněna u fyzických osob, které přešly z vedení daňové evidence na vedení účetnictví.“ (Brychta, 2009)

Příklad č. 3

Společnost vytvořila v roce 2007 k neuhrazené pohledávce ve výši 100.000 Kč opravnou položku podle § 8a odst. 1 Zákona o rezervách, ve výši 20 % (více ani nebylo možné, neboť pohledávka nebyla aktivně vymáhána). V roce 2009 se společnost rozhodla celou pohledávku odepsat.

kde:

DN - Nedaňový náklad

DU - Náklad/výnos ovlivňující základ daně

Na příkladu je patrný význam tvorby daňové opravné položky, i když pouze 20%, neboť více bez aktivního vymáhání tvořit nešlo. (Brychta, 2009)

Pokud by opravná položka nebyla tvořena, společnost by celou pohledávku odepsala jako nedaňový náklad, kdežto takto jsou sice uvedené transakce v roce 2009 daňově neutrální (proti 20.000 Kč daňového nákladu z odpisu pohledávky stojí 20.000 Kč výnosu ke zdanění z rozpuštění opravné položky).

Tvorba a rozpuštění opravných položek ostatních, tj. takových, které nejsou tvořeny podle Zákona o rezervách, neovlivní základ daně. To souvisí s následující problematikou odložené daňové pohledávky a závazku“ (Brychta, 2009).

Obrázek 1: Popis účetního případu

Datum	Popis účetního případu	Částka v Kč	MD	D
29. 11. 2007	Vznik pohledávky	100.000	311	601.DU
31. 12. 2008	Tvorba opravné položky	20.000	558.DU	391
31. 12. 2009	Rozpuštění opravné položky	20.000	391	558.DU
31. 12. 2009	Odpis pohledávky:	100.000	-	311
	■ odpis daňově účinný	20.000	546.DU	-
	■ odpis nedaňový	80.000	546.DN	-
31. 12. 2009	Zaúčtování pohledávky do podrozvahy	100.000	751	799

Zdroj: Brychta, 2009

3.5.1 Jednorázový odpis pohledávek

„Poplatníci - účetní jednotky - mohou odepsat pohledávky (příčemž odpis těchto pohledávek je nejen účetním, ale i daňovým nákladem) v případech a za podmínek stanovených v § 24 odst. 2 písm. y, Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Daňovým nákladem je jmenovitá hodnota pohledávek nebo pořizovací cena pohledávek nabytých postoupením, vkladem a při přeměně společnosti za předpokladu, že o pohledávce bylo při vzniku účtováno ve výnosech a byla zahrnuta do základu daně. Na rozdíl od právní úpravy platné do konce roku 2003 tedy již není možno daňově odepsat pohledávku vzniklou např. z titulu zálohy či půjčky, tedy pohledávku, o které bylo účtováno pouze v rámci rozvahových účtů a jejíž vznik neovlivnil (nezvýšil) základ daně.

K pohledávce pak musí být možno tvořit opravné položky, jejichž tvorba je daňovým nákladem (opravné položky podle zákona o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů - viz též dále). I tato podmínka je od 1. 1. 2004 formulována nově a prakticky znamená, že promlčené pohledávky splatné 1. 1. 1995 a později nelze daňově odepsat (pohledávky splatné do konce roku 1994 lze odepsat postupně“ (Machová, 2007).

Dle Strouhala (2014) jednorázový odpis „u poplatníků, kteří vedou účetnictví, je výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů i jmenovitá hodnota pohledávky nebo pořizovací cena pohledávky nabyté postoupením, vkladem a při přeměně firmy, případně hrazená daň darovací u pohledávky nabyté bezúplatně, a to za předpokladu, že o pohledávce při jejím vzniku bylo účtováno ve výnosech, byla zahrnuta do základu daně a k níž lze tvořit opravné položky podle zvláštního zákona, za dlužníkem. Podle Zákona o daních z příjmů [§ 24 odst. 2 písm. y, se jedná o dlužníka:

- u něhož soud zamítl návrh na prohlášení konkurzu nebo u něhož soud zrušil konkurz pro nedostatek majetku a pohledávka byla poplatníkem přihlášena do konkurzu a měla být vypořádána z konkurzní podstaty,
- který je v konkurzním a vyrovnávacím řízení, na základě výsledků konkurzního a vyrovnávacího řízení,
- který zemřel a pohledávka nemohla být uspokojena ani vymáháním na dědicích dlužníka,

- který byl právnickou osobou a zanikl bez právního nástupce a věřitel nebyl s původním dlužníkem ekonomicky nebo personálně spojenou osobou anebo fyzickou osobou blízkou (§ 23 odst. 7, Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů),
- na jehož majetek, ke kterému se daná pohledávka váže, je uplatňována veřejná dražba, a to na základě výsledků této dražby,

Pohledávky podle bodu 1 a 2 lze jednorázově odepsat na vrub nákladů bez ohledu na termín jejich splatnosti.“

Způsoby vymáhání pohledávek

„Věřitelem se stane ten, kdo prodal konkrétní věc nebo poskytl služby. Každý věřitel by si měl uvědomit, že nejdůležitější věcí, která vymáhání pohledávky předurčuje k úspěchu, je její dokonalá příprava. Nejdůležitější na pohledávce je, že musí splňovat určitá pravidla. Poté musí včas upomenout zákazníka před podáním žaloby, mít správně sestavenou smlouvu, na základě které dluh vznikl, nebo mít bez chyby sepsanou směnku, aby nemohl mít soud pochyb o pravosti a důvodnosti takového dluhu. Pohledávka se může vymáhat např. exekucním řízením nebo prostřednictvím soukromých firem. „Věřitelé, zejména velké firmy, mají na tyto situace smlouvené advokátní kanceláře nebo zřízené vlastní oddělení, které se zabývá právě dlužnými pohledávkami oné společnosti. Dále je možné, aby věřitel vymáhal pohledávku i sám, například upomínáním. Důležité je rovněž nezapomenout na promlčecí lhůty, které se můžou velmi lišit. Vždy záleží na druhu vymáhané pohledávky. Obecná promlčecí lhůta je tříletá. Nikdy by neměl věřitel před samotným vymáháním dlužníka nikterak zastrášovat. Jedná se o hrubé porušení etiky, a vlastně i zákonného pořádku v České republice. Naopak je dobré, aby věřitel slušnou formou vyzval dlužníka ke splnění jeho povinnosti, a v případě, že tak neučiní, mu oznámil, že podává žalobu na dlužnou částku k soudu. Někdy se může stát, že dlužník má více dluhů u více věřitelů. V takovém případě se obecně vymáhají nejprve dluhy staršího data, a až poté ty mladší. Výjimku tvoří přednostní pohledávky, které mohou „přeskočit“ i starší dluhy“ (Vymáhání pohledávek, 2009).

3.5.2 Mimosoudní vymáhání

„V podnikové praxi se nejčastěji postupuje tak, že nejprve podnik sám zkouší kontaktovat (telefonicky, písemnou formou), dlužníka a upomíná ho o úhradu, zjišťuje důvody opoždění platby, případně nabízí splátkový kalendář. Pokud nedojde k úhradě v dohodnutém časovém horizontu, zasílají se ostřeji formulované upomínky s upozorněním na další postup při neuhrazení (např. předání vymáhání právnímu oddělení), obvykle dochází k vyčíslení penále. Odstoupení věřitele od trvání na platbě těchto sankcí může později sloužit jako motivace dlužníka uhradit závazek. Pakliže selžou snahy podniku o úhradu ze strany dlužníka, osvědčuje se využití specializovaných firem zabývajících se inkasem pohledávek. Některé z nich nabízejí celkovou správu portfolia pohledávek, zajišťování písemného upomínání, a pomocí jejich rozsáhlé databáze vyhledávání jiných obchodních partnerů k vyrovnání pohledávek jejich klientů vzájemným zápočtem. K výběru inkasní agentury může dojít pomocí internetu, ale určitě je spolehlivější získat reference nějakého z jejich klientů. Vymáhání pohledávek se většinou uskutečňuje na základě mandátní smlouvy, v níž mandant zplnomocňuje mandatáře k vymáhání pohledávky. Solidní firma nepožaduje po klientovi žádné poplatky ani zálohy předem, ale pouze provizní odměnu z vymožené částky, která je daňově uznatelným nákladem. Tato provize se odvíjí od stáří pohledávky, její výše, zajištění apod. a pohybuje se v rozmezí 7 až 35 %. Oproti tomu náklady na vymáhání pohledávek vlastními silami lze těžko odhadnout, jsou součástí provozních nákladů např. mzdové náklady, cestovné, poštovné, náklady za telefon atd.“(Řízení pohledávek, 2006).

3.5.3 Soudní vymáhání

„V případě neúspěšné předchozí fáze mimosoudního vymáhání pohledávky se věřitel snaží řešit pohledávku soudní cestou. Rychlost dalších kroků v rámci soudního řízení je určována stavem připravenosti smluv a souvisejících dokumentů. Z důvodu kvalifikované právní pomoci ve věci podání žaloby je určitě vhodné, aby se věřitel (v soudním sporu označovaný jako žalobce) nechal zastupovat právníkem (podnikový či komerční advokát). Protože současně s podáním návrhu na soudní řízení platí věřitel 4 % ze žalované pohledávky a vynakládá další nemalé výdaje na právní

zastoupení bez záruky, že se mu tyto náklady spolu s dlužnou částkou vrátí, je nutné posoudit pohledávku nejen z pohledu právního, ale i ekonomického. Úspěchem společnosti (věřitele) v řízení o žalobě na zaplacení pohledávky celá etapa vymožení pohledávky bohužel nekončí. Lze konstatovat, že pravomocné rozhodnutí soudu o povinnosti dlužníka zaplatit pohledávku včetně příslušenství (úroky z prodlení, náklady soudního řízení) ještě neznamená, že dlužná částka bude uhrazena. K prosazení vůle soudu napomáhají exekutorské úřady.“ (Řízení pohledávek, 2006).

3.5.4 Pojištění pohledávek

„Riziko nezaplacení pohledávky je využitím tohoto zajišťovacího nástroje přeneseno na pojišťovnu. Pojistná ochrana se vztahuje na ztráty vzniklé nezaplacením z důvodu platební nevůle nebo platební neschopnosti. Výše pojistného je stanovena jako procento z obratu. Pojišťovna pro své klienty zajišťuje, kromě úhrady pojistného plnění v případě pojistné události, prověření a průběžný monitoring odběratelů v návaznosti na přidělené úvěrové limity a vymáhání dlužných pohledávek. Pojištění pohledávek se u nás využívá zejména při obchodování se zahraničím, kde vedle rizika nezaplacení existují další v podobě teritoriálních rizik země zahraničního odběratele (potíže vyvolané politickými událostmi, přírodní katastrofy, ekonomické potíže státu). Vyplacené pojistné plnění je sníženo o spoluúcast pojištěného (dodavatele).“ (Řízení pohledávek, 2006).

K neznámějším společnostem patří: (Řízení pohledávek, 2006).

- „EGAP, který je součástí systému státní podpory exportu a poskytuje pojišťovací služby všem vývozcům českého zboží bez rozdílu jejich velikosti, právní formy a objemu pojištěného vývozu.
- EULER HERMES SA, organizační složka, jež nabízí pojištění komerčních rizik platební nevůle a platební neschopnosti krátkodobých dodavatelských úvěrů a inkaso pohledávek.

„Pojištění pohledávek je nákladem ovlivňujícím základ daně“ (Řízení pohledávek, 2006).

Podle Souleka (2012) se jedná o pojištění faktur, kdy odběratel zboží či služby nezaplatí. Příčinou nezaplacení faktury může být z důvodu platební neschopnosti jako např. konkurz či insolvenční řízení, tak i neochota platit, tzv. platební nevůle. V Česku pojištění pohledávek je málo využívané, na rozdíl od Evropy. Přestože hodně podnikatelů má špatné zkušenosti s neplacením, i tak jim pojištění připadá jako zbytečný náklad. Oproti jiným rokům se ale poptávka po pojištění pohledávek zvedla. Jak již bylo uvedeno v předchozím odstavci, tak Souleka uvádí i další firmy, který se zabývají pojištěním např. Allianz, Atradius a Coface. Je nutné brát v úvahu, že každá firma má jiné podmínky.

„Pohledávkou se zde rozumí jedna či více neuhrazených faktur za zboží či službu s odloženou splatností. Přitom celkový součet těchto faktur musí být nižší než úvěrový limit schválený pojišťovnou pro daného zákazníka. Pojišťovna vždy plní do výše schváleného limitu, takže je dobré, aby úvěrové limity byly zadány v informačním systému klienta a systém např. nedovolil fakturaci a dodávku zákazníkovi, který svůj limit překročil nebo je ve značném prodlení s platbou.“ Dokonce v dnešní době lze pojistit i zahraniční fakturu. (Soulek, 2012)

„Obecně platí, že nárok na odškodnění vznikne klientovi v případě, kdy pojištěný zákazník nezaplatí svoji fakturu či několik faktur v době splatnosti a po uplynutí stanovené doby po splatnosti ohlásí klient pojišťovně vznik pojistné události a doloží všechny podklady (objednávky, faktury, dodací listy). Pojišťovny ve vlastním zájmu tuto službu zajišťují a představuje to pro klienty často velmi významnou pomoc, zejména v zahraničí. Náklady na vymáhání pohledávek pak jsou ve většině případů plně nebo z velké části hrazeny pojišťovnou.“ (Soulek, 2012)

3.6 Pohledávky za dlužníky v insolvenčním řízení

Když vzniknou pohledávky za dlužníky v insolvenčním řízení, je třeba k nim přistupovat velmi opatrně. Podle Pilařové (2011) je to z těchto důvodů:

„včasným přihlášením pohledávky insolvenčnímu soudu se můžeme podílet na výsledku insolvenčního řízení a naše pohledávka může být celá či z části uspokojena,

bez ohledu na výši budoucí úhrady je možné u přihlášených pohledávek tvořit až 100% zákonné opravné položky podle § 8 Zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, což je krok ke snížení základu daně z příjmů, v případě, že uspokojení přihlášené pohledávky bude jen částečné, případně žádné, je možné u přihlášených pohledávek uplatnit daňově účinný odpis pohledávky,

v neposlední řadě z včasného přihlášení pohledávky budou při splnění dalších podmínek vyplývat i nové možnosti na dani z přidané hodnoty a to počínaje 1. 1. 2011.“

Typ pohledávky vhodné k tvorbě zákonné opravné položky podle § 8 Zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů

„Jediným omezením ve výběru pohledávek, ke kterým je možné tvořit insolvenční opravné položky, jsou případy uvedené v § 2 odst. 2 Zákona o rezervách. Pokud bychom chtěli uvést výčet pohledávek, ke kterým insolvenční opravnou položku nelze vytvořit, jednalo by se o pohledávky vzniklé z titulu: (Pilařová, 2011)

- úvěrů a půjček,
- ručení (s výjimkou ručení za celní dluh),
- záloh,
- smluvních sankcí (pokut, poplatků z prodlení, penále a jiných sankcí ze závazkových vztahů),
- cenných papírů a ostatních investičních instrumentů,
- plnění ve prospěch vlastního kapitálu,
- úhrady ztráty společnosti.“

Opravné položky se také nevytvářejí k pohledávkám vzniklým po 1. 1. 2004 za předpokladu, že se jedná o pohledávky:(Insolvence)

- kterých nebylo účtováno při vzniku pohledávky ve výnosech,
- s nimiž související příjem byl od daně osvobozen,
- s nimiž související příjem byl příjmem nezahrnutým do základu daně,
- s nimiž související příjem byl příjmem nezahrnutým do samostatného základu daně,
- s nimiž související příjem nebyl součástí základu daně pro samostatnou sazbu daně, které byly nabyty bezúplatně.

Insolvenční řízení je zvláštní druh soudního řízení, který dělíme do dvou fází. Pokud zjistíme, že dlužník se objevil v insolvenčním řízení, pak postupujeme pomocí tzv. insolvenčním správce. Insolvenci je možné řešit třemi způsoby. (Insolvence)

- konkurzem,
- reorganizací,
- oddlužením.

Konkurz je rozdělení majetku dlužníka mezi všechny věřitele. Reorganizací se rozumí, že dlužník může stále vykonávat ekonomickou činnost a své dluhy uskutečňuje pomocí delšího časového horizontu schválené soudem. (Insolvence)

Zahájení insolvenčního řízení buď podá věřitel, nebo dlužník. Všechny insolvenční řízení najdeme v insolvenčním rejstříku. Věřitelé se obracejí na daný soud. Rejstřík poskytuje věřitelům všechny potřebné informace. Bohužel pro věřitele to neznamená, že pohledávky budou uhrazeny v plné výši. Můžeme si svého dlužníka prověřit na internetové stránce www.justice.cz nebo <http://isir.justice.cz/>.(Insolvence)

Do řízení se můžeme zapojit pomocí přihlášky. Přihlášku je lepší podat dříve, než nás informuje soud. Poté soud vydá rozhodnutí o úpadku. Přihlášku podáváme v navrhovaném formátu, který najdeme na internetových stránkách. U toho připojujeme listiny, které dokládají vznik naší pohledávky. Nesmíme zapomenout na lhůty. Lhůta pro podání přihlášky je 30 dní a běží ode dne rozhodnutí. Pokud to nepodáme, neznamená to, že naše pohledávka zaniká. Bohužel máme malou pravděpodobnost, že dostaneme naše peníze. (Insolvence).

3.7 Shrnutí teoretické části

V bakalářské práci jsem se pokusila stručně a srozumitelně popsat pohledávky. V teoretické části jsem vysvětlila základní pojmy, charakterizovala účty, které se týkají zúčtovacích vztahů, a popsala základní účtování. Zmínila jsem se také o tom, které zákony a předpisy upravují danou problematiku. Dále jsem se věnovala pohledávkám po lhůtě splatnosti, které představují pro podnik značné riziko a mají vliv na jeho finanční stabilitu. Existuje mnoho způsobů, jak se dá zabránit vzniku těchto pohledávek. Před uskutečněním obchodu by si firma měla zjistit co nejvíce informací o potenciálním obchodním partnerovi. Důležité je, aby byla sepsána smlouva, která definuje práva a povinnosti prodávajícího i kupujícího. K dalším možnostem, jak zamezit vzniku pohledávek po splatnosti je zaplacení zálohy od odběratele, factoring, zástavní právo, dohodnuté sankční platby při nedodržení data splatnosti. V současném podnikání se však podnik i při dodržení preventivních opatření nevyhne vzniku pohledávek po splatnosti. Pokud taková situace nastane, měl by pohledávku začít vymáhat co nejdříve, aby dosáhl alespoň její částečné úhrady. I když odběratel pohledávku neuhradí, musí dodavatel výnos plynoucí z této pohledávky zdanit. Z důvodu věrného a poctivého zobrazení předmětu účetnictví jsou k pohledávkám po lhůtě splatnosti tvořeny účetní opravné položky a odpisy. Kdyby byly v účetnictví ponechány v původních nominálních hodnotách, účetní uzávěrka by neposkytovala věrný obraz finanční situace podniku. Podnik také vytváří zákonné opravné položky k těmto pohledávkám, případně je odepíše a tím si může snížit základ daně z příjmů právnických osob.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

4.1 Základní údaje o firmě

Praktická část se bude zaměřovat na firmu Š & Sch., s.r.o., ve které již druhým rokem pracuji a za tu dobu prošla řadou změn.

Identifikační údaje:

- IČ: 452 74 959
- DIČ: CZ45274959
- Spisová značka: C 9390 vedená u Městského soudu v Praze
- Sídlo: Ringhofferova 115/1, Třebonice, 155 21 Praha 5

Firma byla založena roku 1991 třemi majiteli, kde jejich zkratka jmen vytvořila název naší společnosti. Jeden z majitelů Ing. Karel Štědrý s Ing. Arch. Petrem Schorchtem a Ottou Šturmou. Původní rozdělení zaměření společníků bylo – pan Štědrý měl na starosti péči o zákazníky, pan Schorcht se staral o peníze a motorem firmy v oblasti technologie byl pan Šturma.

Poté se většinovým společníkem firmy stala COFFEEBREAK s.r.o. Ta je dodavatelem produktů renomované společnosti LAVAZZA, poskytovatelem služeb v oblasti provozu kávovarů LAVAZZA BLUE a autorizovaným distributorem minerální vody značky DOBRÁ VODA.

V roce 2017 koupily firmu Karlovarské minerální vody resp. VERY GOODIES Holding a.s., kterou od konce roku vlastní už Very Goodies s.r.o. (dříve Automaty servis Selecta s.r.o.). Momentálně obě firmy fungují jako samostatný subjekt.

Ke konci roku 2017 bude existovat firma pod názvem VERY GOODIES Holding a.s. a tím zanikne firma Š & Sch., s.r.o. a VERY GOODIES CZ s.r.o.

Firma Š & Sch., s.r.o. momentálně vlastní 100% podílem firmu BAGETTE s.r.o., která vyrábí bagety do automatů společnosti.

Její základní kapitál tvoří 6 600 000 Kč. Zaměřuje se na pronájem nebo koupi automatů jak na kávu, tak na občerstvení. Dále firma poskytuje výdejníky na vodu s vlastní vodou AQUASaSCH, zajišťuje opravu a prodává zboží do automatů.

Firmy mezi sebou velmi úzce spolupracují a dokonce mají stejného jednatele. Největším konkurentem pro společnost Š & Sch., s.r.o. je společnost DELIKOMAT s.r.o., která nabízí na trhu stejný sortiment.

Naši top zákazníci: (<http://www.sasch.cz/nasi-zakaznici>)

- Letiště Praha,
- TV Prima,
- T-Mobile,
- ČEZ,
- Národní divadlo,
- Základní, střední i vysoké školy v Praze a Středočeském kraji,
- Nemocnice v Praze, Kladně nebo Hradci Králové

4.2 Pohledávky ve společnosti

Pohledávky vycházejí z obchodních vztahů a tvoří se ekonomickou činností. Vznikají neuhrazením faktur z nájmu, odebíráním porcí, poskytnutím opravy, prodejem služeb nebo prodejem zboží.

Společnost eviduje pouze krátkodobé pohledávky. Důležitou informací pro společnost je vývoj pohledávek viz graf č. 1.

Graf 1: Vývoj pohledávek

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

V grafu č. 1 je zobrazen vývoj pohledávek od roku 2014 až do roku 2016. Hodnoty jsou uvedeny včetně DPH z rozvahy společnosti za jednotlivé roky. Od roku 2015 dochází k prudkému nárůstu pohledávek po době splatnosti a to z důvodu růstu firmy.

4.2.1 Vznik a evidence pohledávek

Společnost vystavuje faktury s různou dobou splatnosti. Nejčastější splatnost je 14 dní a nejdelší 60 dní. Podmínky vycházejí z platné smlouvy. Vedle toho obsahuje smlouva platební nebo také storno podmínky.

Společnost Š & Sch., s.r.o. vedla účetnictví v softwaru Abra. Z důvodu fúze přešla na účetní program Navision. Zde jsou přesně zachycené pohledávky po lhůtě splatnosti, které představují objem finančních prostředků. Nedostatek prostředků může pak společnosti ohrozit platební morálku. Z toho důvodu, se společnost snaží využívat, co nejlepší prostředky k vymáhání pohledávek. Faktury jsou posílány poštou anebo elektronicky. Podklady pro fakturaci jsou smlouvy nebo dodací listy.

Odběratelé

Jedním z cílů společnosti je vybrat si věrohodné odběratele. Společnost si ověřuje důvěryhodnost zákazníků přes justici a noví zákazníci platí v hotovosti. Samozřejmě největší zásluhu mají obchodní zástupci, kteří jsou upozorněni na neplátce. Jednotliví obchodní zástupci jsou rozděleni dle regionů, v kterých hledají nové zákazníky.

Obrázek 2: Rozdělení obchodních zástupců

Zdroj: (<http://www.mapaceskerekrepubliky.cz/img/slepa-mapa-kraju-cr.jpg>)

Označení:

- Červené – Praha
- Žluté – Chrudim
- Zelené – Ostrava
- Modré – Brno

Ve společnosti nese odpovědnost za vymáhání pohledávek finanční oddělení, které postupuje dle vnitropodnikové směrnice schválené finanční ředitelkou společnosti.

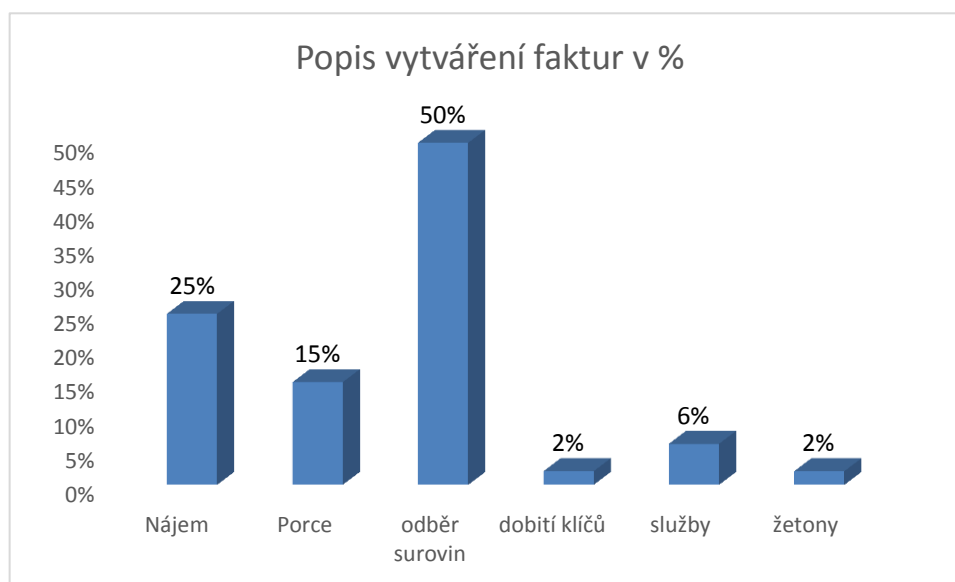
Vnitropodnikové směrnice a jejich základní body:

- Odpovědnost za pohledávky nese obchodní zástupce.
- Účetní jednotka pravidelně informuje obchodního zástupce o pohledávkách po splatnosti. Obchodní zástupci usilují osobním jednáním nebo telefonickou urgencí o zaplacení pohledávky.
- Každé úterý v týdnu jsou vytvářeny reporty a posílány jednateli.
- Pohledávky jsou vyhodnoceny na týdenních poradách a zde je určen způsob vymáhání.

- V rámci roční účetní závěrky při inventarizačním procesu dochází ke kontrole všech nezaplacených pohledávek po lhůtě splatnosti. Vedení společnosti na tomto základě stanoví další postup vymáhání.

Jedním z cílů vedení společnosti je získat odběratele, kteří jsou schopni platit faktury ve lhůtě splatnosti. V následujícím grafu je znázorněno, za co společnosti nejčastěji vznikají pohledávky. Je důležité brát v úvahu, že druh faktury určuje jinou částku., tzv. faktura z nájmu se pohybuje do 10 000 Kč, ale porce (odběr kávy) se pohybují do 100 000 Kč. Tím je určena hodnota pohledávek.

Graf 2: Popis vytváření faktur v %

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

Způsob vymáhání záleží na podmínkách dané smlouvy. Přesáhne-li doba splatnosti o jeden den, ihned společnost informuje zákazníka o zpoždění platby faktury. U stálých odběratelů společnost toleruje krátkou prodlevu platby. Firmy jsou na základě e-mailu či obchodního zástupce upozorněny na prodlevu platby, tzv. informativní upomínkou. Společnost z důvodu velké konkurence může nabídnout splátkový kalendář. U klasických odběratelů je odeslána upomínka elektronickou formou. Pokud do týdne odběratel neuhradí fakturu, zasílá se další upomínka. Pokud odběratel nereaguje na druhou upomínku, je upozorněn obchodní zástupce firmy. Obchodní zástupce si sjedná osobní schůzku s vedením společnosti odběratele,

kde se snaží o vzájemnou domluvu o uhrazení platby. Soudní vymáhání firma moc nevyužívá. Pokud je možné pozastavuje se dodávka zboží, která se dodá až po uhrazení dlužné faktury. Těmto odběratelům je za další dodávky vystavována faktura v hotovosti.

4.2.2 Faktura za nájem

Faktura za nájem je vytvořena na základě smlouvy o umístění automatu. Smlouva obsahuje tyto body

- částka za nájem bez DPH,
- doba splatnosti faktur,
- ceník na suroviny,
- fakturované období.

4.2.3 Faktura za porce

Faktura je tvořena na základě porcí kávy, kterou zákazníci zakoupí. Počet porcí je zaznamenán v prodejním automatu, který následně odesílá data do systému Vega. Na základě toho vzniká faktura za porce. V tomto případě má odběratel zdarma suroviny. Pouze si hradí čisticí prostředky do automatu. Společnost tyto doplňky fakturuje zpětně, a to každý měsíc.

- částka za nájem bez DPH,
- doba splatnosti faktur,
- ceník na suroviny,
- fakturované období,
- cena za 1 ks/porce bez DPH,
- dodací list porcí.

4.2.4 Faktura za odběr surovin a žetony

Faktura vzniká na základě objednávky. Objednávku je možné uskutečnit telefonicky nebo elektronickou poštou.

Fakturuje se na základě dodacího listu, který je přiložen k faktuře. Suroviny si mohou objednat naši smluvní odběratelé, tak i noví zákazníci.

Faktura za žetony a dobítí klíčů

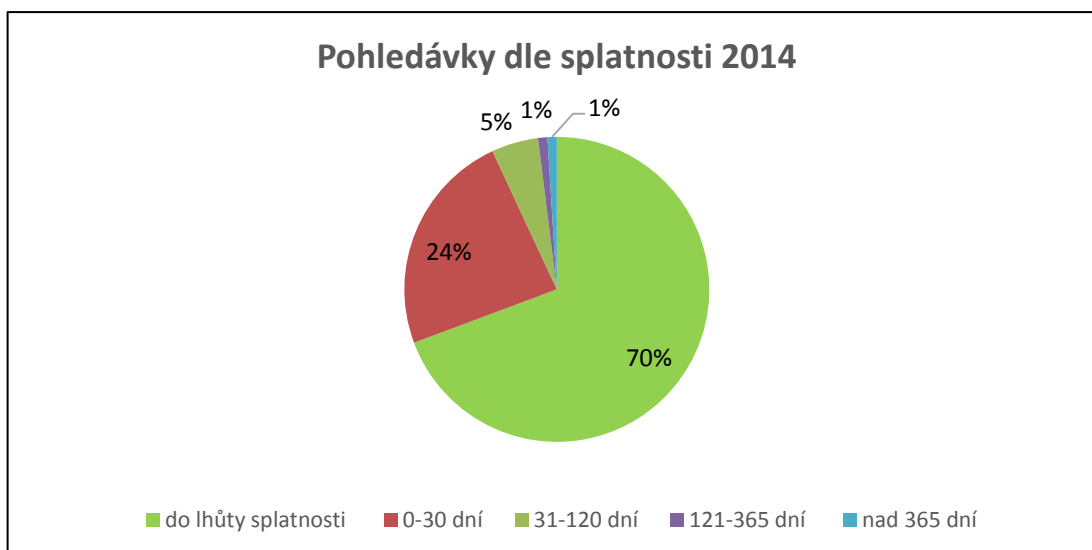
Firma umožňuje nákup žetonů v určité hodnotě nebo dobitých klíčů, za které si zákazník může nakupovat zboží z našich automatů bez hotovosti. Žetony a dobítí klíčů je dodáváno na základě smlouvy a dle dodacích listů je fakturováno.

Faktura za služby

Mezi služby, které nabízí naše firma, patří sanitace. Jedná se o čištění výdejníků na vodu. Sanitace jsou prováděny na základě objednávky. Faktury se vystavují čtvrtletně nebo pololetně.

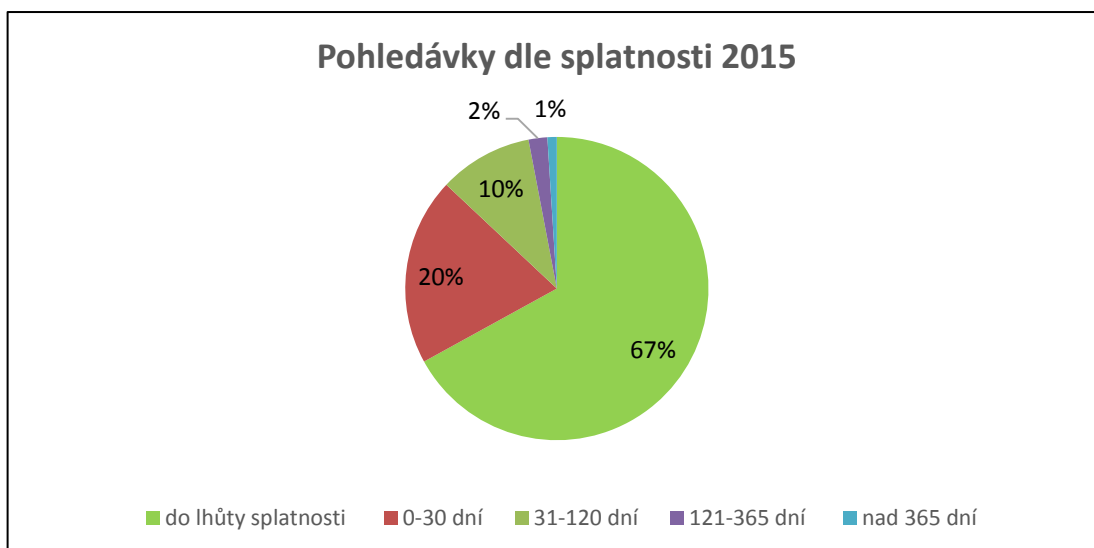
4.3 Pohledávky dle splatnosti

Graf 3: Pohledávky dle splatnosti 2014

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

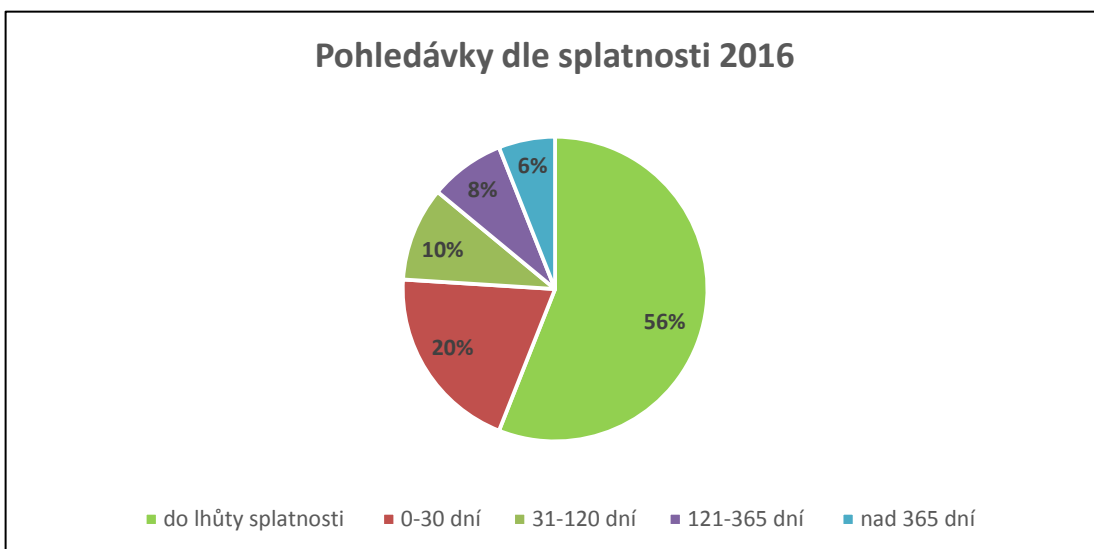
Graf 4: Pohledávky dle splatnosti 2015

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

Rok 2014 a rok 2015 se neliší, protože firma měla relativně stejné množství vystavených faktur a nové zákazníka nevytvářela.

Graf 5: Pohledávky dle splatnosti 2016

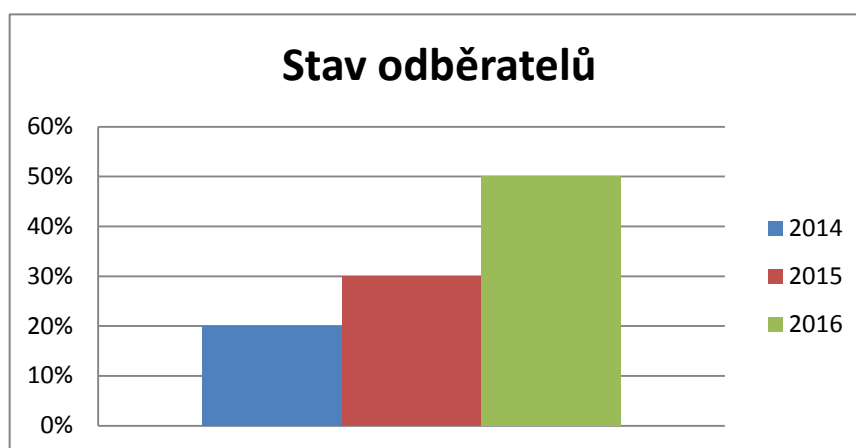

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

V grafu č. 3 je podíl pohledávek do splatnosti nižší než v roce předchozím. Oproti tomu v grafu č. 5 se snížil s porovnáním s grafem č. 3 o 14 %. Tento stav byl zaviněn nedůsledným vybíráním nezodpovědných zákazníků, kteří nejsou schopni dodržovat dobu splatnosti faktur. Dalším nepříznivým vlivem oproti roku 2014 je uzavírání transakcí bez jasných podmínek pro fakturaci. V důsledku toho začaly vznikat i chybné faktury, které zákazníci nechtěli platit.

Graf 6: Stav odběratelů

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

Graf č. 6 uvádí růst odběratelů od roku 2014-2016. V roce 2016 je nárůst odběratelů o 30% oproti roku 2014.

4.4 Opravné položky

Ve společnosti jsou vytvářeny opravné položky za pomoci analytických účtů. Firma se snaží tímto dodržovat pravidlo o pravdivém a věrném zobrazení účetnictví. Jedná se tedy o pohledávky po splatnosti, u nichž se předpokládá, že by mohly být v budoucnu uhrazeny a tím by došlo ke zrušení opravné položky.

U pohledávek rozeznáváme opravné položky zákonné a účetní. Zákonné opravné položky upravuje zákon č. 593 / 1992 Sb. o rezervách. Účetní opravné položky tvoří společnost podle vlastního rozhodnutí. Daňové opravné položky tvoří daňový poradce, kterého si společnost najímá na konci roku. Pokud bude pohledávka, na kterou byla vytvořena opravná položka uhrazena, dojde k jejímu zrušení v plné výši.

Opravné položky se tvoří pomocí interního dokladu v programu Abra. V programu je zavedeno číslování od jedničky do nekonečna s lomítkem roku.

Tabulka 1: Opravné položky

Interní doklad č. INT-145/2014	Firma Š & Sch., s.r.o.	
Datum vystavení dokladu: 31.12.2014	MD	D
17 460,00 tvorba opravné položky 100% -Jank J s.r.o. FV-243/2013	558,000	391,1000

	Částka v CZK
Součet	17 460, 00

Účet	Obrat MD	Obrat D	Rozdíl
391,100	0	17 460,00	-17 460,00
558,000	17 460,00	0	17 460,00
Součet	17 460,00	17 460,00	0

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

V tabulce č. 2 je uvedena tvorba opravných položek z faktury s číslem 243/2013, která byla vystavena se zúčtovacím datem 28. 11. 2013 Faktura byla vystavena za surovin, které byly zaslány společností GLS. Poté byla vystavena faktura a poslána emailem a poštou. V tabulce je vytvořena opravná položka na 100%. Částka za fakturu je vč. DPH a je na částku 17 460,- Kč. Na společnost byla vystavena pouze jedna faktura.

Tabulka 2: Opravné položky

Interní doklad č. INT-160/2015	Firma Š & Sch., s.r.o.	
Datum vystavení dokladu: 31.12. 2015	MD	D
29 300,00 tvorba opravné položky 100% -ZZZ s.r.o.	558,000	391,1000
	Částka v CZK	
Součet	29 300,00	

Účet	Obrat MD	Obrat D	Rozdíl
391,100	0,00	29 300,00	-29 300,00
558,000	29 300,00	0,00	29 300,00
Součet	29 300,00	29 300,00	0,00

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

Na společnost ZZZ s.r.o. evidujeme více vystavených faktur. Opravná položka byla vystavena na celkovou hodnotu pohledávek podle zákona.

- FV-555/2014 – **4 000,00 Kč**
- FV-666/2014 – **7 700,00 Kč**
- FV-777/2014 – **17 600,00 Kč**

Celková částka: **29 300,00 Kč**

V tabulce č. 3 je opravná položka s částkou 29 300,00 Kč, která je tvořená z více faktur. Faktury jsou za odběr surovin na základě dodacího listu.

Tabulka 3: Opravné položky

Interní doklad č. INT-165/2015	Firma Š & Sch., s.r.o.	
Datum vystavení dokladu: 31.12. 2015	MD	D
16 250,00 tvorba opravné položky 100% - CCC s.r.o.	558,000	391,1000

	Částka v CZK
Součet	16 250,00

Účet	Obrat MD	Obrat D	Rozdíl
391,100	0,00	16 250,00	-16 250,00
558,000	16 250,00	0,00	16 250,00
Součet	16 250,00	16 250,00	0,00

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

Firma CCC s.r.o. má u společnosti závazek v hodnotě 16 250,00 Kč. Pohledávku se snažíme upomínat pomocí e-mailu nebo zaslání upomínky poštou. Jak bylo uvedeno v předchozí kapitole. Tato pohledávka byla předána obchodnímu zástupci, který sjednal osobní schůzku s vedením společnosti CCC s. r. o. a poté byla pohledávka uhrazena. Podle zákona se opravné položky rozpustí.

Tabulka 4: Účetní postup – rozpuštění opravné položky

Účet	Obrat MD	Obrat D
391,100	16 250,00	
558,000		16 250,00
311,000		16 250,00
221,000	16 250,00	

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

4.4.1 Příklad č. 1

Společnosti Karamelka s.r.o. byla fakturována v květnu roku 2007 částka 300 000,- Kč. Faktura nebyla uhrazena ve lhůtě splatnosti, nebyla uhrazena ani do konce roku 2007. Společnost Š & Sch., s.r.o. rozhodla že vzhledem k riziku nesplacení pohledávky, vytvoří opravnou položku ve 2 letech.

Rok 2007

Společnost Š & Sch., s.r.o. může podle zákona vytvořit opravnou položku ve 20 %. Protože se rozhodla vytvořit opravnou položku ve výši 50 %, bude muset účtovat:

- tvorbu zákonné opravné položky 20 % z hodnoty pohledávky 60 000 Kč
- tvorbu účetní opravné položky 30 % (tj. 50 % - 20 %) 90 000 Kč
- Opravné položky tvořené podle zákona
- Účetní opravné položky

Rok 2008

V následujícím roce k 31. 12. 2008 bude zvyšovat zákonnou opravnou položku na 50 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky, protože od splatnosti pohledávky uplynulo více než 18 měsíců. Účetní opravnou položku bude také navyšovat, aby celková opravná položka činila 100 % hodnoty pohledávky.

Bude účtováno:

- tvorba zákonné opravné položky 30 % (50 % – 20 %) 90 000 Kč
- tvorba účetní opravné položky (300 000 – 60 000 – 90 000 – 90 000) 60 000 Kč

Rok 2009

Pokud by nebyla pohledávka v roce 2009 právně dořešena, má společnost Š & Sch., s.r.o. možnost navýšit zákonnou opravnou položku na 80 % z hodnoty neuhrazené pohledávky, protože

od splatnosti uplynulo více než 30 měsíců. O zákonnou opravnou položku, kterou vytvoří v roce 2009, musí společnost Š & Sch., s.r.o. snížit účetní opravné položky (rozpuštění opravné položky).

Společnost Š & Sch., s.r.o. by účtovala: (vlastní zpracování-zdroj společnosti)

- tvorbu zákonné opravné položky 30 % (80 % – 50 %) – 90 000 Kč
- rozpuštění účetní opravné položky – 90 000 Kč –

4.4.2 Příklad č. 2

Firma Karas s.r.o. má závazek v hodnotě 90 000,00 Kč, která byla splatná 1. 2. 2014. Podle zákona firma Š & Sch., s.r.o. vytvořila opravnou položku, která po 18 měsících činila 50 % z celkové částky (tabulka č. 6).

Tabulka 5: Opravné položky

Interní doklad č. INT-165/2015	Firma Š & Sch., s.r.o.	
Datum vystavení dokladu: 31. 12. 2015	MD	D
45 000,00 tvorba opravné položky 50% - Karas s.r.o.	558,000	391,1000

	Částka v CZK
Součet	45 000,00

Účet	Obrat MD	Obrat D	Rozdíl
391,100	0,00	45 000,00	-45 000,00
558,000	45 000,00	0,00	45 000,00
Součet	45 000,00	45 000,00	0,00

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

Firma Karas s.r.o. je stále upomínaná. Podle zákona, když firma nezaplatí, je možné vytvořit opravnou položku po 36 měsících na 100 %.

Tabulka 6: Opravná položka v roce 2017

Účet	Obrat MD	Obrat D	Rozdíl
391,100	0,00	45 000,00	-45 000,00
558,000	45 000,00	0,00	45 000,00
Součet	45 000,00	45 000,00	0,00

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

V tabulce 6 je zobrazena tvorba opravných položek v roce 2017.

4.5 Odpis pohledávek

Pro odpis pohledávek používá společnost analytické účty, aby rozlišila odpis daňový a nedaňový. Odpis pohledávek využívá v případě, když je zřejmé, že společnost nezaplatí. Jedná se tedy o pohledávky, na které byla vytvořena opravná položka. Pohledávku lze odepsat i bez vytvořené opravné položky. V takovém případě se jedná o odpis nedaňový. Interní předpisy firmy nařizují vytvářet opravné položky, aby tím nevznikaly zbytečně nedaňové odpisy pohledávek. "

4.5.1 Příklad č. 3

Firma SSS s.r.o. má pohledávku v hodnotě 28 000,00 Kč, na kterou byla vytvořena opravná položka v 100% výši.

Tabulka 7: Odpis pohledávek 100%

Účet	Obrat MD	Obrat D
391,100		28 000,00
558,000	28 000,00	
391,100	28 000,00	
558,000		28 000,00
311,000		28 000,00
546,100	28 000,00	

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

V tabulce č. 7 zobrazuje vytvořenou opravnou položkou ve jmenovité hodnotě. Poté je následně vidět rozpuštění pohledávky. V dalším řádku je zobrazen odpis pohledávky v celkové výši opravné položky.

4.5.2 Příklad č. 4

Firma Popelka s.r.o. má pohledávky v hodnotě 25 000,00 Kč, na které byla vytvořena opravná položka v 100% výši. Hodnota pohledávky je tvořena ze čtyř faktur.

V částce:

- FV- 6 000,00
- FV- 7 000,00
- FV- 600,00
- FV- 11 400,00

Tabulka 8: Odpis pohledávky 100%

Účet	Obrat MD	Obrat D
391,100		25 000,00
558,000	25 000,00	
391,100	25 000,00	
558,000		25 000,00
311,000		25 000,00
546,100	25 000,00	

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

V tabulce č. 8 je vytvořena opravná položka ve jmenovité hodnotě. V dalším řádku je rozpuštění pohledávky. Poté je následně zobrazen odpis pohledávky v celkové výši opravné položky. I když je opravná položka vytvořena z více faktur, odpis pohledávek je tvořen v celkové výši.

4.5.3 Příklad č. 5

Společnost Květináček s.r.o. má u nás závazek v částce 45 000,00 Kč. Vytvořili jsme opravnou položku ve výši 20 %.

- 45 000 z 20 % je 9000 Kč

Tabulka 9: Opravná položka 20 %

Účet	Obrat MD	Obrat D
391,100		9 000,00
558,000	9 000,00	
391,100	9 000,00	
558,000		9 000,00
311,000		45 000,00
546,100	9 000, 00	
546,200	36 000,00	

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

Tabulka č. 9 zobrazuje vytvořenou opravnou položkou pouze na 20 % z částky jmenovité hodny pohledávky. Poté je následně vidět rozpuštění opravné položky. V dalším řádku je zobrazen odpis daňový ve výši opravné položky. Bohužel chybou našeho zaměstnance, který nevytvořil u dvou faktur opravné položky, musel být zbytek částky zaúčtován nedaňově.

4.5.4 Příklad č. 6

V dalším případě nebyla opět vytvořena opravná položka na firmu Tik kat s.r.o.

v hodnotě 60 000,- Kč.

Tabulka 10: Nedaňový odpis

311,000		60 000,00
546,200	60 000,00	

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

V tabulce č. 10 znázorňuje nedaňový odpis.

4.6 Splátkový kalendář

Firma Š & Sch., s.r.o. nevyužívá formu splácení pomocí splátkového kalendáře, ale naše mateřská společnost COFFEEBREAK s.r.o. tuto možnost splácení nabízí a případně všechny podklady připraví.

4.6.1 Příklad splátkového kalendáře

„K dnešnímu dni evidujeme pohledávky po lhůtě splatnosti vztahující se k odebranému zboží Lavazza a služeb dle Smlouvy o pronájmu/ spolupráci v níže uvedených fakturách:

- Faktura č. 2116275 vystavena dne 29. 3. 2016 na částku 1012,- Kč vč. DPH
- Faktura č. 2116958 vystavena dne 31. 3. 2016 na částku 2756,- Kč vč. DPH
- Faktura č. 2115486 vystavena dne 20. 4. 2016 na částku 1012,- Kč vč. DPH
- Faktura č. 2116999 vystavena dne 28. 4. 2016 na částku 943,- Kč vč. DPH
- Faktura č. 2115548 vystavena dne 27. 4. 2016 na částku 4411,- Kč vč. DPH
- Faktura č. 2115899 vystavena dne 4. 5. 2016 na částku 2756,- Kč vč. DPH

Zdvořile Vás žádáme o potvrzení splátkového kalendáře včetně vyjádření souhlasu s návrhem a odsouhlasení výše Vašeho dluhu vůči společnosti COFFEEBREAK s.r.o. formou podpisu tohoto dokumentu.

1. Uznání dluhu

Uznáváme dluh vůči spol. COFFEEBREAK s.r.o., který vzniknul v důsledku neuhrazených faktur za odebrané zboží a služby v celkové výši **12890,- vč. DPH**

2. Návrh splátkového kalendáře

Ke splácení částky **12890,- Kč vč. DPH** navrhujeme níže stanovený způsob platby. Údaje pro převod peněz jsou uvedeny na námi vystavených fakturách, jejichž kopie Vám posíláme přílohou:

Datum:	Částka
27. 6. 2016	2000,- Kč vč. DPH
11. 7. 2016	2000,- Kč vč. DPH
25. 7. 2016	2000,- Kč vč. DPH
8. 8. 2016	2000,- Kč vč. DPH
22. 8. 2016	2000,- Kč vč. DPH
5. 9. 2016	2890,- Kč vč. DPH

3. Navržené splátky s ohledem na jejich výši je možné sdružit.
4. V případě prodlení platby splátky je dosud neuhrazená částka bezodkladně splatná na výzvu věřitele.

Souhlas s návrhem splátek a výši dluhu stvrzuje svým podpisem dne.“

(interní zdroj)

4.7 Pohledávky v insolvenčním řízení

Společnost Š & Sch., s.r.o. nemá žádné pohledávky v insolvenčním řízení na rozdíl od druhé firmy COFFEEBREAK s.r.o. Společnost COFFEEBREAK s.r.o. eviduje pohledávku ve jmenovité hodnotě 300 000 Kč s lhůtou splatnosti 20. dubna 2010. Jde o pohledávku, u níž nedošlo k zahájení soudního řízení s dlužníkem. K rozvahovému dni 31. prosince 2010 jsme vytvořili zákonnou 20% opravnou položku ve výši 60 000 Kč, k rozvahovému dni 31. prosince 2011 již nebylo možné v tvorbě opravné položky pokračovat, nicméně dříve vytvořená opravná položka nebyla (a nemusela být) zrušena. Dne 17. ledna 2012 byl na společnost dlužníka prohlášen konkurz jako způsob řešení jeho insolvence. Společnost COFFEEBREAK s.r.o., jakožto věřitel, svoji pohledávku insolvenčnímu soudu přihlásila dne 12. února 2012. Insolvenční správce oprávněnost této pohledávky nepopřel. Společnost věřitele vytvořila zákonnou opravnou položku až do výše 100 %, tedy dotvořila v roce 2012 opravnou položku ve výši 240 000 Kč. Dne 9. 9. 2012 byl konkurz ukončen a společnosti byla na základě rozvrhového usnesení uhrazena část pohledávky ve výši 70 000 Kč.

Tabulka 11: Pohledávka v insolvenčním řízení

Rok	Tvorba opravné položky 558/391 (Kč)	Stav opravné položky (Kč)	%
2010	60 000 (20 %)	60 000	20
2011	-	60 000	
2012	240 000	300 000	

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

Tabulka 12: Účtování podle výsledků insolvenčního řízení o částečné úhradě pohledávky
v roce 2012:

Položka	Částka (Kč)	MD	D
Stav účtu 311	300 000	311	-
Stav účtu 391	300 000	-	391
1. Částečná úhrada pohledávky	70 000	221	311
2. Odpis neuhrazené části pohledávky	230 000	546	311
3. Zúčtování opravné položky	300 000	391	558

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

Do daňově účinných nákladů lze uznat odpis pohledávky ve výši vytvořené zákonné opravné položky. V tomto případě to znamená, že v roce 2012 byl daňově účinný náklad na účtu 546 ve výši 230 000 Kč, proti němuž stojí záporný náklad ze zúčtování opravné položky ve výši 300 000 Kč.

Firma může využít i další způsob účtování:

Společnost COFFEBREAK s.r.o. pohledávku v insolvenčním soudu řádně přihlásila, ale nemusela vytvořit opravnou položku, neboť to pro firmu není povinné. Může využít jednorázový daňový odpis neuhrazené části pohledávky při ukončení konkurzu.

Tabulka 13: Daňový odpis pohledávky

Položka	Částka (Kč)	MD	D
Stav účtu 311	300 000	311	-
1. Částečná úhrada pohledávky	70 000	221	311
2. Odpis neuhrazené části pohledávky	230 000	546	311

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

Tabulka 14: Porovnání daňového dopadu

Položka	Zákonná opravná položka	
	Tvořena /Netvořena	
Výnos při vystavení faktury	+200 000	+200 000
Tvorba opravné položky	-200 000	0
Odpis pohledávky do daňových nákladů	-150 000	-150 000
Zvýšení základu daně po rozpuštění opravné položky	+200 000	0
Celkem základ daně	+50 000	+50 000

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

Na základě předcházející tabulky se na první pohled zdají opravné položky zbytečné, protože konečný efekt je stejný. Neméně důležité je však i časové uplatnění nákladů. V případě tvorby opravných položek je možné náklady uplatnit dříve – již při přihlášení pohledávky do konkurzu. Bez tvorby opravné položky se náklad uplatní až při ukončení insolvenčního

řízení v závislosti na jeho výsledcích. I vzhledem k zatím snižující se sazbě daně z příjmů právnické osoby se tedy tvorba zákonných opravných položek vyplatí.

Firmě COFFEEBREAK s.r.o. nastala podobná situace, ale trošku odlišným způsobem. Společnost Mozek s.r.o. se dostala do konkurzu 15. května roku 2011. Poté 15. března 2012 byl zrušen konkurz z důvodu nedostatku majetku. Firma COFFEEBREAK s.r.o. si vytvořila opravné položky. Hodnota pohledávky je 300 000,- Kč a je splatná 15. května 2009. a insolvenčnímu soudu byla řádně a včas ve lhůtě stanovené soudem přihlášena dne 13. srpna 2011.

Tabulka 15: Tvorba opravné položky

Rok	Tvorba opravné položky 558/391 (Kč)	Stav opravné položky (Kč)	%
2009	60 000 (20 %)	60 000	20
2010	-	60 000	20
2011	240 000 (80 %)	300 000	100

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

Účtování o zrušení konkurzu z důvodu nedostatku majetku dlužníka k 15. březnu 2012:

Tabulka 16: Jednorázový odpis pohledávek

Položka	Částka (Kč)	MD	D
Stav účtu 311	300 000	311	-
Stav účtu 391	300 000	-	391
1. Odpis celé hodnoty pohledávky	300 000	546	311
2. Zúčtování opravné položky	300 000	391	558

Zdroj: vlastní zpracování – data společnosti

Do daňově účinných nákladů lze jednorázově odepsat pohledávku, pokud byl u dlužníka zrušen konkurz z důvodu nedostatku majetku dlužníka a pohledávka byla do konkurzu řádně přihlášena. V tomto případě to znamená, že v roce 2012 byl daňově účinný náklad na účtu 546 ve výši 300 000 Kč, proti tomu stojí záporný náklad ze zúčtování opravné položky ve výši 300 000 Kč.

4.8 Společnosti na vymáhání pohledávek

Společnost COFFEEBREAK. s.r.o. spolupracuje s firmou Partner M.B.A. Finance s.r.o., na vymáhání pohledávek u problematických odběratelů.

Služby M.B.A. Finance s.r.o. nabízí:

„Provádíme komplexní správu problémových aktiv od upomínkového servisu, přes mimosoudní a soudní inkaso až po exekuce. Máme efektivní proces vymáhání, který zajišťují inkasní poradci spolu s regionálními inspektory. Poskytujeme právní služby, vedeme soudní spory a provádíme zadržení předmětů dluhu. Zajišťujeme také restrukturalizaci dluhů i nákup pohledávek.

- Klientům snižujeme náklady na vymáhání pohledávky,
- redukuje náklady na úvěrové a inkasní operace,
- zlepšujeme cash flow,
- a eliminujeme reputační rizika.

Upomínkový servis

Zákazník má aktivní smlouvu, neuhrazená částka je krátce po splatnosti.

Upomínání se děje prostřednictvím telefonátů, dopisů a elektronické komunikace. Inkasní poradce je „na straně“ zákazníka v roli konzultanta.

Úkolem je zjistit příčinu neplacení, případně reagovat na nespokojenost zákazníka.

Cílem je eliminovat riziko odchodu zákazníka.

Mimosoudní inkasní proces

1. Zpracování vstupních dat od klienta.
2. Sofistikované dohledávání dlužníků:
  - Internet: vlastní internetové vyhledávače a roboti.
  - Telefonování: dohledávání našimi zaměstnanci (rodiny dlužníků, známí, zaměstnavatelé atd.).
3. Komunikace s dlužníky:
  - Upomínání (dopisy): 3 až 10 upomínek.
  - Hovory: telefonát po každé upomínce.
  - Textové zprávy: posílány souběžně.
  - Návštěva regionálního inspektora (v odůvodněných případech).

Soudní a exekuční inkasní proces

1. Posuzování efektivity a solventnosti subjektu.
2. Zaslání před žalobní upomínky (dle zákona min. 7 dní před podáním návrhu na vydání elektronického platebního rozkazu).
3. Pokus o smírné řešení.
4. Návrh na vydání elektronického platebního rozkazu.
5. Vydání EPR soudem a převzetí žalovaným/vydání rozhodnutí soudem, popř. účast na jednání a vydání exekučního titulu.
6. Vytvoření exekučního návrhu.
7. Přejít do Exekučního řízení
  - Pověření exekutora, lustrace a blokování majetku, využití vykonavatelů.

- Ukončení spisu jednou ze tří možností – vymožení; zastavení; nemajetnost.“
(zdroj:<http://www.mba.cz/cz/o-nas/management-pohledavek.html>)

Pravidlo firmy: „Jsme jako mistr švec, který ušije svému zákazníkovi boty přesně na míru tak, aby mu dlouho vydržely a cítil se v nich pohodlně. Nejsme továrna produkující boty, sériovou výrobu přenecháváme jiným.“

Z důvodu toho pravidla nemůžu přiložit smlouvu. Společnost vytváří smlouvy na míru, které nemůžou být zveřejněny.

Společnost COFFEEBREAK s.r.o spolupracuje s M.B.A. Finance od minulého roku a využívá jejich služby od dlužné částky 6000,- Kč.

Firma spolupracuje i s advokátní kanceláří, která nám pomohla vyřešit spoustu nezodpovědných zákazníků.

Příklad vymáhané pohledávky soudní cestou

Zákazník Anna N., dluží částku v hodnotě 16.660,- Kč za technologie.

Technologie:

- automat na kávu,
- výdejník na vodu,
- stojan na automat.

Firma upomínala mimosoudně a poté zvolila soudní cestu, kdy soud uložil o zaplacení částky + 8,050 % p.a. a úrok z prodlení.

4.9 Doporučení firmě

Zjistila jsem, že pohledávkám se ve firmě věnují všichni a vlastně nikdo pořádně. Obchodní zástupci by měli jako první indikovat možné nebezpečí nesolventnosti zákazníka. Z vlastní zkušenosti však vím, že k tomuto je nic nenutí, naopak prodlužují doby splatnosti a dál dodávají zboží těmto nesolventním zákazníkům. Tady bych doporučila firmě k zamyšlení se nad možností motivovat obchodní zástupce s přihlédnutím ještě k nezaplaceným fakturám.

Dále je nutné ve firmě důsledněji vymáhat pohledávky po splatnosti. Jako nejlepší řešení

v tomto provozu se mi jeví navyšování dobírek. Zákazník dostane zboží, avšak hodnota nové dodávky se navýší o nějakou částku, aby se nejstarší dluh postupně umořoval. Je zapotřebí, aby se při probíhajících poradách firmy věnoval prostor pohledávkám a jejich řešení.

Dále bych se zaměřila na správné vytváření smluv dle platného zákona. Bohužel, se vytváří smlouvy, u kterých nejsou nastaveny platební podmínky. Doporučuji společnosti Š & Sch., s.r.o. zaměstnat kontrolora smluv, jehož povinností bude kontrolovat a dohlížet na nově vznikající smlouvy.

4.10 Závěr

V teoretické části byly vysvětleny základní pojmy, charakterizovány účty, které se týkají zúčtovacích vztahů, a bylo popsáno základní účtování. Jsou uvedeny zákony a předpisy, které upravují danou problematiku. Dále byly řešeny pohledávky po lhůtě splatnosti, které představují pro podnik značné riziko a mají vliv na jeho finanční stabilitu.

V praktické části byla pro potřeby této práce analyzována společnost Š & Sch., spol. s r. o. Jednalo se o malou společnost, která měla hlavní příjem z pronájmu nebo prodeje automatů jak na kávu, tak na občerstvení.

Základním faktorem pro úspěšné fungování firmy je správný výběr odběratelů, kteří budou dodržovat splatnost faktur. Jedna firma nezaplatí druhé a další firma nezaplatí třetí. Vždy to bude koloběh života a firma by se měla pokusit klást více důraz na zodpovědnost obchodních zástupců.

Dříve bylo největším nedostatkem společnosti, že neměla vytvořené analytické účty pro tvorbu zákonných opravných položek. Doporučuji firmě využít možnosti tvorby opravných položek v souladu se Zákonem o rezervách i z toho důvodu, že si následně může daňově uplatnit odpis nevymahatelné pohledávky současně s rozpuštěním opravné položky. Odpis takovýchto pohledávek by pak již negativně neovlivnil základ daně. Tvorba opravných položek v neposlední řadě vede k tomu, že účetní závěrka poskytuje věrný a poctivý obraz finanční situace účetní jednotky. Též bych doporučila firmě Š & Sch s. r. o. využít počítačový program k vyhledávání a automatickému odesílání upomínek nezaplacených faktur (faktur v prodlení, po splatnosti), který využívá její mateřská společnost COFFEEBREAK s.r.o.

Problematiku vymáhání pohledávek měla společnost zajištěnou celkem dobře. Doporučila bych však místo zaslání upomínek e-mailem, jejich zaslání pozemní poštou z důvodu prokazatelnosti o jejím odeslání a v případě využití dodejky také o jejím převzetí dlužníkem. Jako názornou ukázkou pro lepší pochopení účtování jsem v praktické části také uvedla několik fiktivních příkladů.

V naší společnosti došlo za poslední dva roky k velkým změnám, a to následkem fúzování několika firem. Každá z nich si přinesla svá pravidla a své zvyklosti, které je zapotřebí sjednotit a tím předcházet problémům ve vztazích se zákazníky, ale i ke zbytečnému chybování v účetnictví.

5 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BRYCHTA, Ivan, 2009. Daňové a účetní souvislosti pohledávek a závazků.

Účetníkavárna.cz. [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, 15.12.2009 [cit. 2016-11.20].

Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d7995v10648-danove-a-ucetni-souvislosti-pohledavek-a-zavazku/>

KÖNIGOVÁ, Lenka, 2014. Opravná položka k pohledávce. *vasdanovyporadce.cz*.

[online]. Praha: člen KDP ČR, 21.2.2014 [cit. 2016-11.22]. Dostupné z:

<http://www.vasdanovyporadce.cz/opravna-polozka-k-pohledavce/>

LEVOVA, Jitka, 2015. Opravné položky k pohledávkám. In: *Notia.cz* [online]. Praha:

NOTIA, 25.8.2015 [cit. 2016-11-22]. Dostupné z: [http://www.notia.cz/opravne-polozky-](http://www.notia.cz/opravne-polozky-k-pohledavkam.html)

[k-pohledavkam.html](http://www.notia.cz/opravne-polozky-k-pohledavkam.html)

MACHOVÁ, Helena, 2007. Odpisy pohledávek. In: *Danarionline.cz*. [online]. Praha:

Wolters Kluwer ČR, 4.1.2007 [cit.2016-11-23]. Dostupné z:

<http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d775v751-odpisy-pohledavek/>

PILAŘOVÁ, Ivana, 2011. Účetnictví v praxi 2011/1 [Online]. Roč. 2011, č. 1, [Cit. 2017-

02-17] Dostupné z [http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d29044v36243-](http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d29044v36243-ucetni-a-danovy-pohled-na-pohledavky-po-lhute-splatnosti-insolvence/)

[ucetni-a-danovy-pohled-na-pohledavky-po-lhute-splatnosti-insolvence/](http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d29044v36243-ucetni-a-danovy-pohled-na-pohledavky-po-lhute-splatnosti-insolvence/)

PILAŘOVÁ, Ivana, 2011. *Účetní a daňový pohled na pohledávky po lhůtě splatnosti - insolvence dlužníka a odpisy pohledávek*. *Učetníkavárna.cz/Účetnictví v praxi 2011/1*.

[online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, 10.1.2011 [cit.2016-11.20]. Dostupné z

[http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d29044v36243-ucetni-a-danovy-](http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d29044v36243-ucetni-a-danovy-pohled-na-pohledavky-po-lhute-splatnosti/?search_query=pohled%C3%A1vky&search_results_page=)

[pohled-na-pohledavky-po-lhute-](http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d29044v36243-ucetni-a-danovy-pohled-na-pohledavky-po-lhute-splatnosti/?search_query=pohled%C3%A1vky&search_results_page=)

[splatnosti/?search_query=pohled%C3%A1vky&search_results_page=](http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d29044v36243-ucetni-a-danovy-pohled-na-pohledavky-po-lhute-splatnosti/?search_query=pohled%C3%A1vky&search_results_page=)

PILAŘOVÁ, Ivana, 2011. Daně a právo v praxi 2011/10 [Online]. Roč. 2011, č. 11, [Cit.

2016-11-22] Dostupné z [http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-](http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d35174v44863-ucetni-a-zakonne-opravne-polozky/?search_query=$index=469)

[d35174v44863-ucetni-a-zakonne-opravne-polozky/?search_query=\\$index=469](http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d35174v44863-ucetni-a-zakonne-opravne-polozky/?search_query=$index=469)

- SOULEK, Vladimír, 2012. Odborník radí na téma: Pojištění pohledávek. In: iPodnikatel.cz [online]. 29. 11. 2012 [cit. 2017-02-03]. Dostupné z: <http://www.ipodnikatel.cz/Pohledavky/odbornik-radi-na-tema-pojisteni-pohled>
- STROUHAL, Jiří, 2014. Jednorázový odpis pohledávek. In: živnostník.cz[online]. 27.5.2014 [online]. Dostupné z: <https://www.zivnostnik.cz/33/jednorazovy-odpis-pohledavek-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EpgquyPdTMRiD3l7aq8nI33VRYFLS2WAvA/>
- TRUHLAŘOVÁ, Zuzana, 2015. Novinky v pohledávkách v zákoně o rezervách. In: Portal pohoda.cz.[online], 18.2.2015.[cit. 2017-02-18]. <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/novinky-v-pohledavkach-%E2%80%93-zakon-o-rezervach/>
- DRBOHLAV, Josef a Tomáš POHL, 2011. *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu*. 3. Vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR. 244 s. ISBN 978-80-7357-599-1.
- Insolvence. *Epohledávky* [online]. Praha: Ereceivables management s.r.o. [cit. 2017-02-19]. Dostupné z: <http://epohledavky.cz/Content/2064-isolv>
- Vymáhání pohledávek. *Vymáhání pohledávek praktické informace o tom, jak postupovat při vymáhání pohledávek* [online]. Praha: Vymáhání pohledávek, 2009 [cit. 2017-02-19]. Dostupné z: <http://www.vymahani-pohledavek.net/>
- Řízení pohledávek, r. 2006. 64 s. dostupnost: <http://docplayer.cz/1874444-Masarykova-univerzita-ekonomicko-spravni-fakulta-studijni-obor-management-rizeni-pohledavek-bakalarska-prace-vedouci-bakalarske-prace.html> (Brno: Masarykova univerzita- Ekonomicko-správní fakulta)

6 SEZNAM TUBULEK A OBRÁZKŮ

6.1 Tabulky

Tabulka 1: Opravné položky	42
Tabulka 2: Opravné položky	43
Tabulka 3: Opravné položky	44
Tabulka 4: Účetní postup – rozpuštění opravné položky	44
Tabulka 5: Opravné položky	46
Tabulka 6: Opravná položka v roce 2017.....	47
Tabulka 7: Odpis pohledávek 100%.....	48
Tabulka 8: Odpis pohledávky 100%	49
Tabulka 9: Opravná položka 20 %	50
Tabulka 10: Nedaňový odpis.....	50
Tabulka 11: Pohledávka v insolvenčním řízení.....	53
Tabulka 12: Účtování podle výsledků insolvenčního řízení o částečné úhradě pohledávky v roce 2012	53
Tabulka 13: Daňový opis pohledávky	54
Tabulka 14: Porovnání daňového dopadu	54
Tabulka 15: Tvorba opravné položky.....	55
Tabulka 16: Jednorázový odpis pohledávek.....	55

6.2 Obrázky

Obrázek 1: Popis účetního případu.....	24
Obrázek 2: Rozdělení obchodních zástupců.....	36

6.3 Grafy

Graf 1: Vývoj pohledávek	35
Graf 2: Popis vytváření faktur v %.....	37
Graf 3: Pohledávky dle splatnosti 2014.....	39
Graf 4: Pohledávky dle splatnosti 2015.....	40
Graf 5: Pohledávky dle splatnosti 2016.....	40
Graf 6: Stav odběratelů.....	41

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČK Česká koruna

D Strana Dal účtu – platí pro zkratku používanou u účtů znázorněných v podobě písmene „T“

MD Strana Má dáti účtu

s.r.o. Společnost s ručením omezeným

8 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 Počítadlo porce.....	67
Příloha 2 Klíče a Žeton.....	68
Příloha 3 Loga	69
Příloha 4 Automaty.....	70
Příloha 5 Dodací list	71

9 PŘÍLOHY

Příloha 1 Počítadlo porce

CELKOVÝ VYTISK	
CELKOVÝ POČET	
020685	
Celk. v norm. modu	
Celkem =	0
Celk. v udrž. modu	
Celkem =	0

TISK VOLEB	
VOLBA C.	2
Celkem =	2187
VOLBA C.	3
Celkem =	2827
VOLBA C.	4
Celkem =	930
VOLBA C.	5
Celkem =	2892
VOLBA C.	6
Celkem =	974
VOLBA C.	7
Celkem =	7958
VOLBA C.	8
Celkem =	1509
VOLBA C.	9
Celkem =	889
VOLBA C.	10
Celkem =	1384
VOLBA C.	40
Celkem =	0
CELKEM	
Celkem =	20670

TISK POC.PASEM.	
Pasmo 0	
Celkem =	20670
Pasmo 1	
Celkem =	0
Pasmo 2	
Celkem =	0
Pasmo 3	
Celkem =	0
Zdarma	
Celkem =	0
Test	
Celkem =	0
TISK VOLEB / SLEVA	
SLEVA	
Celkem =	0.00
EXTRA CENA	
Celkem =	0.00

TISK POC. CHYB	
Neni voda	
PoCitadlo =	0
Piny odpad	
PoCitadlo =	0
Air-Break	
PoCitadlo =	0
Nejsou poharky	
PoCitadlo =	0
PODAVAC KELIMKU	
PoCitadlo =	0
Protokomer	
PoCitadlo =	0
Instant boiler	
PoCitadlo =	0

Příloha 2 Klíče a Žeton

Příloha 3 Loga

coffee water snacks

member of Karlovarské minerální vody group

in partnership with

LAVAZZA

Příloha 4 Automaty

Příloha 5 Dodací list

Prodej - dodací list

SSSHP171240

Dodavatel: Š & Sch., s.r.o.
Ringhofferova 115/1, Třebonice
15521 Praha 5

Odběratel:

ZZZ. s.r.o.

IČO: 45274959
DIČ: CZ45274959

IČO: 26443881
DIČ: CZ26443881

Telef. číslo:
Fax:
Prodejce:
E-mail:

Telef. číslo:
Fax:
Kontakt odběratele:

Lokace: SPH-WH

Obj./smlouva: GLS
Datum expedice: 06.04.17
Typ přepravy:
Místo přechodu:
Dodací podmínky:

Číslo	Úplný popis	Množství	Měrná jednotka	Jednotková cena
2000034	KÁVA ZRNKOVÁ LAVAZZA GRANDE RISTORAZIONE WHB 1000g Movianto	4	KG	

Převzal:

Datum

Jméno a příjmení

Podpis a razítko

Za odpad z obalů, které uvádíme na trh v ČR od shora uvedených balených výrobků byl uhrazen pod identifikačním číslem EK-F00080592 poplatek za zajištění zpětného odběru a využití obalového odpadu společností EKO-KOM, a.s. (www.ekokom.cz).
Ekologická likvidace prodávaného elektrozařízení, které uvádíme na trh v ČR je zajištěna v rámci kolektivního systému Retela (www.retela.cz). Recyklační příspěvek je zahrnut v ceně fakturovaného zařízení

Strana 1